

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
June 7, 1994

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXV Kaina 35 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, BIRŽELIS - JUNE 7, 1994

IŠEIVIJOJOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500
TELEFAKSA (312) 585-8284

Nr. 109

Žinios iš Lietuvos - Elta

Tikrins Seimo pasitikėjimą vyriausybe

Vilnius, birželio 6 d. (Elta) - Pirmadienį Seimo atstovų spaudai Vilius Kavaliauskas patvirtino, kad birželio 3 d. vyriausybės oficialiai buvo perduoti interpeliacijos dokumentai.

Kaip žinoma, birželio 2 d. vakarą Socialdemokratų partija baigė surinkti reikalaujamą vieną penktadalį arba 29 Seimo narių parašus, reikalingus nepasitikėjimo Vyriausybe procedūrai pradėti. Parašų rinkimas tęsėsi beveik du mėnesius.

Vilius Kavaliauskas priminė, kad pagal galiojančią tvarką, vyriausybė per 14 dienų privalo pateikti atsakymą. Po to per penkias dienas šį klausimą turės apsvaistinti Seimas. Vyriausybė bus atstatyta, jei už tai slapto balsavimo balsuos 71 Seimo narys.

Seimo atstovų spaudai taip pat priminė, jog padidinus šalies ministerijų skaičių, tuo pačiu pasikeičia daugiau kaip pusė šeštosios vyriausybės narių. Todėl Seimas dar šį mėnesį turės apsvaistinti patikslintą Vyriausybės programą. Vyriausybės įgaliojimai bus patvirtinti, jei už tai balsuos dauguma posėdyje dalyvausiančių Seimo narių.

Landsbergis: Vyriausybė bėga nuo atsakomybės

Pirmadienį spaudos konferencijoje Seimo rūmuose Tėvynės Sąjungos (Lietuvos Konservatorių) pirmininkas Vytautas Landsbergis komentavo valdančiosios partijos veiksmus, kurių ji ėmėsi prieš Konservatorių iniciatyvą rengiamą referendumą dėl indėlių atstatymo.

Pasak Vytauto Landsbergio, LDDP naudojami kovos būdai tik iliustruoja valdžios krizę. Pirmiausia - tai agitacija prieš referendumus apskritai. Kitas LDDP naudojamas būdas - nuolatinės kalbos apie opozicijos kelią destabilizaciją ir valdžios naikinimą. Dar vienas kairiųjų jėgų manevras - „bėgimas nuo atsakomybės per tariamą vyriausybės keitimą“, sakė Landsbergis.

Spaudos konferencijoje, kalbėdamas apie valdančiosios partijos naudojamas kovos prieš referendumus metodus, Vytautas Landsbergis taip pat minėjo siekiamą skubiai pakeisti Referendumo įstatymą, bandymą užsipulsti konkrečius asmenis ir „tuo atitraukti žmonių dėmesį nuo korupcijos bei kitų problemų“.

Brazauskas: Nauja ministerija kurs racionalią valdymo struktūrą

Iprastiniame pirmadienio pasikalbėjime per Lietuvos radiją prezidentas Algirdas Brazauskas komentavo nuo šios savaitės pradedantį veikti naują Vyriausybės įstatymą.

Prezidentas sakė, jog ankstesnė padėtis, kai vykdomosios valdžios funkcijas vykdė Aplinkos apsaugos departamentas veikė prie parlamento, nebuvo normali. Panašios ministerijos yra beveik visose Europos valstybėse, tarp jų ir Latvijoje, Estijoje, Skandinavijos šalyse. Prezidentas tikisi, kad įkūrus Aplinkos apsaugos ministeriją ir jos vadovui tapus vyriausybės na-

riu, bus lengviau spręsti vidaus ir tarptautinės gamtos apsaugos problemas.

Kalbėdamas apie Kultūros ir švietimo ministerijos padalinimą, Algirdas Brazauskas sakė, kad dirbtinai sujungta ministerija nepasiteisino. Prezidento nuomone, iki šiol nepakankamai koordinuotai dirbo įvairios mokslo valdymo organizacijos, todėl naujasis mokslo ir švietimo ministras vyriausybėje atstovaus visų mokslo įstaigų, aukštųjų mokyklų interesams, taip pat vadovaus švietimo reformos įgyvendinimui. Tradicinei Kultūros ministerijai teks spręsti labai aktualius biudžetinių kultūros įstaigų finansavimo, kitus klausimus.

Naujos Valdymo reformos ir savivaldybių reikalų ministerijos uždavinys - sukurti naują, racionalią šalies valdymo struktūrą.

Algirdas Brazauskas pabrėžė, jog, nepaisant ministerijų skaičiaus padidėjimo, šalies valdymo išlaidos nebus didinamos.

Privatizavimo Komisijai neaiški net jos kompetencija

Pirmadienį Centrinės Privatizavimo Komisijos posėdyje buvo suformuluotos problemos, kurias reikia išspręsti iki pirmojo privatizacijos etapo pabaigos. Šios komisijos suformuluotos problemos ir pasiūlymai bus įteikti Seimui ir vyriausybei.

Centrinės Privatizavimo Komisijos pirmininkas Kęstutis Baranauskas sakė, kad dėl prieštaravimų tarp Valstybinio turto pirminio privatizavimo ir Akcinių bendrovių įstatymų nėra mechanizmo, kaip perduoti valstybei priklausančias uždarųjų akcinių bendrovių akcijas. Neaišku, kaip privatizuoti įmones, į kurias investuotas privatus kapitalas, kaip privatizuoti bendras su užsienio kapitalu įmones.

Taip pat nėra mechanizmo, kaip privatizuoti įmones, kurių privatizavimas pernelyg užsietas. Privatizavimo Komisijos nuomone, tada derėtų numatyti galimybes akcijos kainą sumažinti daugiau kaip 10%.

Kol kas nėra visiškai aiški ir pačios Centrinės Privatizavimo Komisijos kompetencija.

Ivairiai aiškinama ir tai, kiek akcijų galima skaičiuoti įmonės darbuotojams. Komisija siūlo skaičiuoti 50% nuo valstybinio kapitalo dydžio, įskaitant visą įmonėje sukauptą kapitalą be investicijų iš šalies.

Lig šiol nėra apibrėžta netgi nuostata, kada įmonė laikytina privatizuota pagal Valstybinio turto pirminio privatizavimo įstatymą, kai apribojamas privatizavimo laipsnis. Pasak Kęstučio Baranausko, tai pirmiausia pasakytina apie specifines paskirties įmones, privatizuojamas už laisvai konvertuojamą valiutą, kai jos išbraukiamos iš šio sąrašo.

Bankai kuria ryšius su orkestrais

Birželio 1 d. Vilniuje, Kompozitorių namuose, pasirašyta komercinio banko „Litimpex“ ir neseniai susikūrusio Vilniaus Kamerinio Orkestro bendradar-

Lankydamiis Venezuela, Lietuvos ministras pirmininkas Povilas Gylys (vidury) balandžio 13 d. buvo apdovanotas Francisco Fajardo pirmos klasės ordinu. Kairėje Lietuvos ambasadorius Venezuela Vytautas A. Dambrava, dešinėje - Caracas gubernatorius Asdrubal Aguiar.

Laisvos prekybos zona Europos Sąjungai ir Baltijos šalims kartu

Talinas, gegužės 24 d. (Reuters) - Europos Sąjungos įgaliotinis Sir Leon Brittan gegužės 17 d. pranešė apie galimybę sukurti laisvos prekybos zoną, kad integracija į Europos Sąjungą būtų pagrindinė tema dvi dienas trunkančiame tarybos susirinkime, kurį prasi-

dotų su Rusija. Kai kurios iš šių šalių jau įtrauktos į laisvosios prekybos planus.

Estijos atstovai pareikalavo, kad integracija į Europos Sąjungą būtų pagrindinė tema dvi dienas trunkančiame tarybos susirinkime, kurį prasi-

Sir Leon Brittan, atsakingas už prekybą su užsieniu, Baltijos Šalių Tarybai pasakė, kad laisva prekyba yra pagrindinis dalykas, Europos Sąjungai siekiant ryšių su visomis regiono šalimis.

Jo manymu, tai padaryti nėra per anksti. Be to, Brittan nuomone, reikėtų bendradarbiauti su kitomis, ne tik Baltijos, šalimis - Baltarusija ir Ukraina.

Baltijos Šalių Tarybai, įsteigta prieš porą metų, kad pagreitintų ekonominį regiono progresą ir tolesnį jo integraciją į Europos Sąjungą, priklauso dar Danija ir Vokietija, o jei pretenzijas į narysę patvirtintų šalyse surengti referendumai, joje daug dėmesio skiriama žmogaus saugumui, (o ne kariui, kaip buvo anksčiau). Jis yra nagrinėjamas keliais atžvilgiais: ekonominiu, teisės į maitinimą, sveikatos apsaugos, ekologijos, asmens, bendruomenės ir

Lenkija jau yra sudariusi vadinamąją Europos sutartį dėl laisvos prekybos ir politinio bendradarbiavimo. Tokias sutartis sudaryti nori ir Estija, Latvija bei Lietuva.

Europos Sąjunga artimiausiu metu stengsis pasirašyti partnerystės ir bendradarbiavimo

biavimo sutartis. Orkestro meno vadovas ir dirigentas Donatas Katkus iškilmių metu pasakė, kad dabar menai kaip niekada būtina finansinė parama, ir pasidžiaugė, kad jaunas orkestras surado stiprų mecenatą. „Parama muzikos kolektyvui bankas siekia suartinti, atrodo, nesuderinamas mūsų gyvenimo stilius - biznį, verslą ir muziką“, pasakė „Litimpex“ banko valdybos pirmininkas Zenonas Grigošaitis. Ši sutartis, teigė bankininkas padės orkestrui daugiau koncertuoti šalyje ir užsienyje, šviesti visuomenę.

Jau anksčiau panašią sutartį yra pasirašęs Lietuvos Akcinis Inovacinis bankas ir Lietuvos Valstybinis Simfoninis Orkestras, vadovaujamas Gintaro Rinkevičiaus.

dėjo gegužės 17 dieną.

Sir Leon Brittan pasakė, jog Europos Sąjunga norėtų, kad išvystius magistralių (tarp tautinių kelių) tinklą tose šalyse, būtų panaikintos kliūtys, kurių pasitaiko pasienyje.

Ministrai iš klausė ataskaitą apie progresą, tiesiant magistralę „Via Baltica“, kuri, kaip numatoma, jungs Suomijos Helsinkį bei Rusijos St. Peterburgą ir eis per tris Baltijos valstybes, Varšuvą ir įsijungs į Europos kelių tinklą.

Lietuva pranašesnė už kaimynus vystymosi atžvilgiu

Vilnius, birželio 2 d. (AGEP)

Matavimas vien doleriais ne viską pasako apie valstybės būklę. Jungtinių Tautų Organizacijos įgaliotasis atstovas Lietuvoje J. Lissner pristatė Žmonijos Vystymosi Ataskaitą, kurioje siekiama nustatyti žmonių gyvenimo kokybę įvairiose šalyse, tiriant tris pagrindinius aspektus: švietimo būklę, žmonių gyvenimo trukmę bei jų perkamąją galią. Šių metų ataskaitoje daug dėmesio skiriama žmogaus saugumui, (o ne kariui, kaip buvo anksčiau). Jis yra nagrinėjamas keliais atžvilgiais: ekonominiu, teisės į maitinimą, sveikatos apsaugos, ekologijos, asmens, bendruomenės ir

politinio saugumo.

Pagal grynąjį ekonominį indeksą (dar vadinamą „dolerine dimensija“) Lietuva nukrito iš 51 (1993 m.) į 63 (1994 m.) vietą. Bet Jungtinės Tautos naudoja platesnį - Žmonijos vystymosi indeksą (ŽVI). Šio indekso matavimais Lietuva pakyla net į 28 vietą, pralenkdamas net Estiją (29 vietą) ir Latviją (30), bet ir kai kurias Vidurio Europos šalis: Vengriją (31 vietą), Bulgariją (48 vietą), Lenkiją (49 vietą).

Štai kai kurie Lietuvos duomenys iš Žmonijos Vystymosi Ataskaitos (skliausteliuose palyginimui pateikiame pirmoje vietoje esančios Kanados duomenis). Gyvenimo trukmė Lietuvoje - 72,6 m. (Kanadoje - 77,2 m.), suaugusiųjų raštingumo lygis - 98,4% Lietuvoje (99,0% Kanadoje), moky-

mosi trukmė - 9,0 m. Lietuvoje (12,2 m. Kanadoje), išsilavinimo indeksas - 2,57 Lietuvoje (2,80 Kanadoje), lyginamoji savo šalies produkcijos perkamoji galia vienam žmogui 5,410 dolerių Lietuvoje, 19,320 dol. Kanadoje.

Žmonijos vystymosi indeksas sudaromas ne tam, kad skatintų šalių tarpusavio varžybą, bet kad indekso pagrindu būtų galima vykdyti naudingesnę socialinę politiką, kurti savotišką „ankstyvo išėjimo sistemą“ apie besivystančias problemas.

Jungtinės Tautos dažniausiai yra kviečiamos stabdyti jau įsilepsnojusius konfliktus, bet šio indekso pagalba numatė neramumus Ruandoje, Namibijoje, Mozambike. Šiuo metu yra 7-8 šalys (minėta ir Rusija), kuriose dideli socialiniai neatitikimai gali sukelti neramumus.

Pertvarkyta teismų sistema pradės veikti 1995 m.

Vilnius, birželio 2 d. (AGEP)

Lietuvos Seimas ilgai priiminėjo Teismų įstatymo straipsnius ir birželio 1 d. jį jau priėmė. Ir kairieji ir dešinieji sutiko, kad įstatymas nebologas. Seimo Valsybės ir teisės komiteto pirmininkas Pranciškus Vitkevičius (priklausantis LDDP frakcijai) ir ką tik Seimo patvirtinta jo pavaduotoja Zita Šličytė (priklausanti Politinių Kalinių ir tremtinių frakcijai) komentavo priimtą įstatymą.

Naujuoju įstatymu bus sukurti nauji teismai: apygardų, apeliacinis. Aukščiausiojo Teismo funkcijos keisis. Nuo 1995 m. sausio 1 d. šie teismai pradės veikti.

Padėkojusi darbo grupės nariams, prityrusiems teisininkams J. Orlauskui ir P. Skaisgiriui, rengusiems šį įstatymą, Zita Šličytė nurodė, kad teismų naujovė šiame įstatyme - rungtimosi principas. Prokuroras ir gynėjas turės lygias teises baudžiamajame procese. Teismai galės naudoti įvairias technines priemones. Proceso dalyviai teismo metu galės daryti garso įrašus. Bylas nagrinės apylinkių, apygardų, apeliacinis ir pertvarkytas Aukščiausiasis Teismas. Administracinėms, darbo, šeimos byloms nagrinėti gali būti įsteigti specializuoti teismai. Toks specializuotas yra jau įsteigtas Ūkinis teismas.

Šličytė paaikšino, kad Apylinkės teismas yra pirmoji instancija civilinėms, administracinėms byloms. Apeliacinis teismas - visiškai naujovė Lietuvos. Tai apeliacinė instancija

byloms, kurias išnagrinėjo apygardų teismas. Apygardų teismai nagrinės svarbesnes bylas (civilines ir baudžiamąsias) kaip pirmoji instancija.

Iš esmės keisis Aukščiausiojo Teismo funkcijos, nurodė Šličytė. Kaip pirmoji instancija jis bylų nebenagrinės. Aukščiausiasis Teismas bus kasacinė instancija apylinkių teismų sprendimams ir nuosprendžiams, nagrinėtiems apeliacine ir kasacine tvarka, ir apygardų teismų sprendimams. Kitas Aukščiausiojo Teismo uždavinys bus formuoti vienodą teismų praktiką, taikant įstatymus. Šio teismo teisėjų skaičius sumažės. Kita naujovė - teisėjų senatas ir teisėjų taryba.

Užklausti, ar Lietuvoje vyksta teisinė reforma, ir Vitkevičius, ir Šličytė atsakė teigiamai. Priėmus Konstituciją, visus teisės įstatymus reikia priderinti prie jos. Teismų įstatymą Zita Šličytė laiko svarbiu teisinės reformos žingsniu. Pranciškus Vitkevičius pridūrė, kad liūdina sunkūs nusikaltimai, kurių nemažėja. Už juos teismai neturėtų skirti mažų bausmių. Aukščiausiojo Teismo baudžiamųjų bylų kolegija privalėtų analizuoti teismų sprendimus.

Dėl Aukščiausiojo Teismo reorganizavimo, Seime kilo diskusijų. Naujo teismo negalime steigti, nepanaikinus seno. Dešinieji įžvelgė, kad LDDP nori suformuoti Aukščiausiasį Teismą partiniu pagrindu. Įstatymas dėl Teismų įstatymo įgyvendinimo dar bus svarstomas.

Lietuvos įtaka pasaulio klimatui

Vilnius, gegužės 24 d. (Elta)

Lietuvos Aplinkos apsaugos departamente baigėsi dvi dienas trukęs seminaras „Jungtinių Tautų Klimato Kaitos Konvencija: Siekiai ir galimybės“. Ji surengė jau minėta Lietuvos žinyba drauge su Jungtinių Tautų Klimato Konvencija (UNFCCC) bei Jungtinių Tautų Mokymo ir Tyrimo Institutu (UNITAR). Šis renginys tapo tarptautinės programos įgyvendinimo pradžia, kurią trims šalims - Lietuvai, Vietnamui ir Zimbabvėi - sukūrė Jungtinių Tautų Mokymo ir Tyrimo Instituto specialistai.

Kaip pažymėjo Lietuvos aplinkos apsaugos departamento generalinis direktorius Evaldas Vebra, ši programa padės išsiaiškinti klimato kaitos priežastis ir padarinius, numatyti efektyvius būdus šiltnamio efektui mažinti.

Numatoma reguliariai Vakarų valstybėse Lietuvos gamtos saugininkų mokslines stažuotes, teikti informaciją apie klimato veikiančių dujų išmetimo kieki ir šaltinius, kurti ir įgyvendinti klimato kaitą ribojančias programas. Privalo nuolat informuoti visuomenę apie nepageidaujamus tokių reiškinių padarinius ir priežastis. Pasak Lietuvos energetikos

ministro Algimanto Stasiukyno, energetika, kurdama šiltnamio efektą, daro neigiamą įtaką klimato kaitai. Tačiau 85% Lietuvos energijos dabar gaminama Ignalinos Atominėje Elektrinėje, kurios poveikis atmosferai - minimalus. Beje, anot ministro A. Stasiukyno, visiškai pakeisti kėnsksmingų energijos šaltinius ekologiškai švariais kol kas neleidžia realios ekonominės sąlygos.

Pramonės ir prekybos ministras Kazimieras Klimašauskas pabrėžė, kad Lietuvos pramonės veikla pastaruoju metu gana ribota, o tai savo ruožtu mažina neigiamą poveikį mus supančiai aplinkai. Be to, nemažai įmonių stengiasi saugoti ozono sluoksnį naudodamos šaldymo kompresorius, kurie apsieina be freono.

Amerikos ambasados reikalams Lietuvoje, išvykus jos ambasadoriui Darryl Johnson, laikinai vadovaus John Stepanchuk, kuris dirbo JAV ambasadoje Kijeve. Jis eis tas pareigas, kol bus paskirtas naujas ambasadorius Lietuvai. Iš Lietuvos taip pat išvyksta kitoms pareigoms ir Algirdas Rimas, buvęs JAV ambasados ekonominio skyriaus vadovas.

KALENDORIUS

Birželio 7 d.: Robertas, Lukrecija, Ratautas, Romantas, Milda.

Birželio 8 d.: Medardas, Vilhelmas, Kaliopas, Germinė, Merūnas.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

MINERALAS KALCIS

DANIELIUS DEGĖSYS, M.D.

Žmogaus organizmo medžiagų apykaitai palaikyti būtina reikalinga mineralų. Jų trūkumas žmogaus organizme pasitaiko dažniau negu vitaminų. Vienas svarbiausių žmogaus organizmui mineralų yra kalcis. Jis ne tik įeina į dantų ir kaulų sudėtį, bet taip pat yra reikalingas ir nervų bei raumenų veikimui, širdies ritmo, kraujo krešėjimui, imuniteto ir organizmo energijos palaikymui. Kalcio trūkumas sukelia širdies ritmo sutrikimą, protinį silpnėjimą, raumenų mėšlungius ir kūno konvulsijas. Mūsų organizmas yra labai jautrus kalcio kiekio svyravimui. Per mažas jo kiekis sustabdo širdies plakimą, o per didelis sunaikina kūno ląstelių veikimą.

Žmogui senstant, virškinamasis traktas vis mažiau ir mažiau būna pajėgus absorbuoti kalcį. Be to, senesni žmonės turi palinkimą mažinti maistą, turintį kalcio, pvz., daržoves ir pieną. Todėl senų žmonių organizmas dažnai jo stokoja. Kalcio trūkumui kompensuoti organizmas pradeda jį imti iš kaulų, todėl kaulai pradeda plonėti bei silpnėti ir tokiu būdu išsivysto kaulų silpnėjimo liga — osteoporozė. Apie dvidešimt milijonų Amerikos moterų, vyresnių negu 45 metų, skundžiasi tokia kaulų silpnėjimo liga. Nustoję kalcio, kaulai darosi trapūs ir lengvai lūžta. Jungtinės Amerikos Valstijose apie 1,300,000 kaulų lūžių kas metai atstina vien dėl šios priežasties ir apie 400,000 žmonių miršta nuo kaulų lūžių komplikacijų.

Prie kalcio mažėjimo žmogaus organizme prisideda dar alkoholis, kortizono vartojimas, mažai kalorijų, bet daug skaidulų turintis maistas, judėjimo stoka, rūkymas, pieno negėrimas ir nėštumas. Moterims moteriškas hormonas — estrogenas didina kalcio sukaupimą kauluose, o vyrams vyriškas hormonas, testosteronas. Po klimakterinio laikotarpio estrogeno kiekis organizme staigiai sumažėja, todėl moterims poklimakterinio laikotarpio metu osteoporozė serga 8 kartus dažniau, negu vyrai.

Geriausiai absorbuojamas kalcis būna tas, kuris randamas maisto produktuose, todėl patikimiausias būdas palaikyti normalų kalcio kiekį organizme yra valgyti maisto, turinčio kalcio, o būtent, geriant liesą pieną, valgant jogurtą, sūrį, žuvis (salmon, makrel ir sardinias) bei vaisius ir daržoves, ypač špinatus, brocolli. Vienas stiklas lieso pieno turi 300 miligramų kalcio, o riekiutė šveicariško sūrio — 270 miligramų. Tie, kurie kalcio gauna mažai su maistu, kalcį turi papildomai imti tabletėmis.

1984 metais Valstybinis sveikatos institutas suorganizavo sveikatos ekspertų konferenciją, kurioje visi konferencijos dalyviai pasisakė, kad Amerikos gyventojai negauna pakankamai kalcio su maistu. Pagal tos konferencijos dalyvių nuomonę, jauni žmonės dienos bėgyje turėtų gauti tarp 800 ir 1,000 miligramų kalcio. Jaunesniame amžiuje, iki 35 metų, kaulų medžiagų apykaita būna ypač aktyvi. Nusidėvėję kaulų audiniai būna pakeičiami naujais ir taip, kad kaulų audiniai visą laiką būna atstatomi. Tuo metu įvairios druskos, ypač kalcio, susikaupia kauluose, todėl kaulų masė didėja, kaulai stiprėja ir, žinoma, vėlesniame amžiuje jie būna atsparūs osteoporozė. Po 35 metų amžiaus

kalcio druskų apykaita sulėtėja ir kalcis pamažu pradeda šalinintis iš kaulų. Kaulai pradeda palaipsniui silpnėti, todėl ir yra svarbu kaulus stiprinti tada, kai jų medžiagų apykaita būna aktyvi ir kaulai būna stiprūs, būtent, prieš 35 metų amžiaus metus.

Senesniems vyrams arba poklimakterinio laikotarpio bei neščioms moterims, reikia 1,500 miligramų kalcio dienoje. Vitaminai C ir D didina kalcio absorbciją iš virškinamojo trakto. Estrogenas moterims pagerina kalcio sukaupimą kauluose, todėl kartu su kalciumu yra efektingi vaistai apsaugai ir gydymui nuo osteoporozės. Tokiu gydymu kaulų minkštėjimą galima sustabdyti, bet pakitusius kaulus atstatyti ir pirmą kartą būklę, kokie jie buvo prasidėjus ligai, nėra galima.

Sėkmingai kalcio absorbcijai iš virškinamojo trakto organizme turi būti pakankamas kiekis vitamino D, kurio senas organizmas stokoja. Vitaminas D saulės spindulių įtakoje pasigamina odoje, bet, žmogaus amžiu didėjant, odo pajėgumas gaminti vitaminą D mažėja, juo labiau, kad senesni žmonės būna saulėje mažiau. Todėl senstantis organizmas pamažu praranda pajėgumą pakeisti vitaminą D į aktyvų hormoną, kuris yra reikalingas, kad kalcis būtų inkorporuotas į kaulų struktūrą. Kai kuriems seniams žmonėms tokį hormoną reikia duoti papildomai.

Kai kurie mokslininkai sako, kad osteoporozė liga turi keletą priežasčių ir kad kalcio trūkumas ne visada būna osteoporozės atsiradimo priežastis, todėl šios ligos gydymui kalcis nėra efektingas. Bet tyrimai su gyvuliais rodo, kad osteoporozė išsivysto pas tuos gyvulius, kurių maiste trūksta kalcio. Taip pat stebėjimai rodo, kad tos moterys, kurios serga osteoporozė, turi žemą kalcio kiekį kraujyje.

Nepaisant, kad tikros osteoporozės priežasties mes nežinome, bet dauguma duomenų rodo, kad kalcio trūkumas kauluose yra didelis veiksnys šios ligos išsivystymui, todėl kalcis mūsų dietoje turi užimti svarbią vietą. Kalcį be baimės gali imti visi, išskyrus tuos, kurie skundžiasi inkstų akmenų priepuoliais, arba tuos, kurie turi priešskydinės liaukos parathyroid adenomą. Be gydytojo priežiūros jie kalcio imti negali, nes tokiais atvejais kalcio metabolizmas būna sutrikęs. Rinkoje yra įvairių rūšių kalcio. Populiariausia rūšis, tai calcium carbonate, turinti daugiausia koncentruoto kalcio ir, be to, pigiausia.

MEDIKAI PALIEKA SAVO DARBO VIETAS

Vilniuje įvyko antrasis Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojų profesijos suvažiavimas. Kaip pranešė medicinos profesijos valdybos pirmininkė Vilniaus rajono centrinės poliklinikos gydytoja Aldona Baublytė, suvažiavimas sprendė, kaip ir kuo galima padėti medicinos darbuotojams.

Darbo vietas palieka žmonės, puikiai išmanantys savo darbą, nes jų gaunamas atlyginimas yra mažesnis už vidutinį. Jau dabar Vilniuje trūksta 380 medicinos seserų.

Dar gruodžio mėnesį buvo prašyta vyriausybės, kad svei-

Algis Vasys, LCC Ltd., viceprez., ir medicinos daktarė Irena Butrimienė Vilniaus universiteto ligoninėje.

katos apsaugai būtų skirta 6% biudžeto, tačiau skirta tik 4,8%. „Jei Vyriausybė nemano, kad sveikatos apsauga yra prioritetinga sfera, medicinos sistema visai sugrius“, pasakė A. Baublytė.

Šiais metais papildomai skirta dar 55 mil. litų sveikatos apsaugos darbuotojų darbo užmokesčiui, tačiau medicinos profsąjungos suvažiavimas priėmė rezoliuciją, teigiančią, kad medicinos darbuotojų atlyginimus reikia padidinti bent iki vidutinio šalies atlyginimo. („Lietuvos rytas“, 04.30)

SLAUGA: SUNKUMAI IR PRIPAŽINIMAI

Vakarų Europos šalių universitetinio (bakaluro) medicinos seserų mokymo lygio rektoriatas ir vicerektoriatas kasmetinė konferencija šį kartą rinkosi Edinburge, romantiškųjų Škotijos pilių sostinėje. Tai trečias kartas, kada sprendžiama aukštojo medicinos seserų mokymo integracija Europoje. Pirmą kartą toks susirinkimas vyko prieš 2,5 metų Kauno medicinos akademijoje. Pagrindinis klausimas šį kartą buvo — pobakalaurinės studijos, t.y. magistratūra.

Kiekvienas universitetas pristatinėjo savas programas, kurios daugiau skyrėsi struktūriškai, bet ne dalykiškai. Daug dėmesio buvo skiriama įvairių Europos šalių universitetinio lygio mokymo sistemų ir programų integravimui. Konferencijoje, išnagrinėjus Kauno medicinos akademijos medicinos seserų aukštųjų studijų programą, buvo vieningai nuspręsta kurti medicinos seserų magistratūros skyrių Kauno medicinos akademijoje. Tai didelis mūsų akademijos dėstytojų darbo įvertinimas.

Kadangi Vakarų Europos universitetai jau daugiau kaip 30 m. turi aukštojo medicinos seserų mokslo patirtį, nutarė padėti mums konsultacijomis, o kai kurie profesoriai sutiko būti magistrantų mokslinio darbo vadovais, nes Lietuvoje apie tai dar tik kalbama. Tačiau pagrindinis klausimas, kuris negalima buvo išspręsti — tai lėšos. Susirinkę rektoriatas pažymėjo, kad labai svarbu akademijai turėti savo dėstytojų-magistrų. Kaip tik šiais metais Kuopio

(Suomijoje) universitete Žilvinas Padaiga baigė visuomenės sveikatos magistratūros studijas, o nuo rugsėjo mėn. — dar viena akademijos asistentė metams vyksta taip pat į Kuopio universiteto magistratūrą studijuoti administravimą ir vadovavimą.

Daug pagiriamųjų žodžių girdėjome ne tik iš Lothian universiteto rektorato narių bei dėstytojų, bet ir seselių praktikių apie mūsų akademijos šių metų absolventę diplomuotą medicinos seserį Zitą Masiulytę, kuri jau ketvirtas mėnuos moko ir atlieka praktiką bakalaurinėse studijose. Esant lėšų, kitais metais žada priimti dar dvi.

Turėti gerus planus, idėjas ir pripažinimą dar ne viskas, reikalingos lėšos. Rektorių taryba nutarė Lietuvai ieškoti rėmėjų užsienyje, nes ekonominė padėtis Lietuvoje ypač vargana.

A. Šeškevičius
Kauno medicinos akademijos
Medicinos seserų fakulteto
dekanas

CIGAREČIŲ LAUŽAS

Sveikos gyvensenos aktyvistai kviečia Lietuvos rūkalius kurti „paskutinę cigaretę laužą“. Laužą ketinama kurenti gegužės 31 dieną Žemaitės aikštėje, Vilniuje, taip pažymint Pasaulinę dieną be tabako. Oficialią nerūkymo šventės pradžią gegužės 31-osios vidurdienį Sveikatos apsaugos ministerijos vestibulyje paskelbs ministras Jurgis Bredikis. Pasaulinė Sveikatos organizacija (PSO) jau septintą kartą skelbia tarptautinę dieną be tabako. Siemiet jos renginiuose ypač pabrėžiamas masinės informacijos priemonių vaidmuo, informuojant visuomenę apie rūkymo žalą. Šių metų šūkis — „Spauda, radijas, tele-

DRAUGAS

(USPS-161-000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$90.00. Foreign countries \$100.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeras nesunsiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada yra užsimokejęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

JAV	metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$90.00	\$50.00	\$30.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$50.00	\$35.00	\$25.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$55.00	\$35.00	\$30.00
Užsakant į Lietuvą —			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	
Paprastu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00	\$35.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuodžiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos gražina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos pristatomos gavus prašymą.

vizija ir tabakas: informacija apie poveikį sveikatai”.

Dienos be tabako rengėjų žiniomis, dabar Lietuvoje rūko maždaug trečdalis suaugusiųjų gyventojų — kas antras vyras ir kas septinta moteris. Jų teigimu, nuo rūkymo sukeltų ligų prieš laiką miršta daugiau kaip 7,000 Lietuvos gyventojų.

PSO nuomone, rūkymas yra svarbiausias pašalinamas pavo-

jus šiuolaikinio žmogaus sveikatai. Pasaulinę dieną be tabako Lietuvoje rengia Sveikatos apsaugos ministerija ir Sveikatos mokymo centras.

DR. ŽIBUTIS ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — (312) 337-1285

LINAS A. SIDRYS, M.D.

Ophthalmologist/Akių Chirurgas
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-636-0422
4149 W. 63rd St.
312-735-7709

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA

6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670

1185 Dundas Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255

Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA

9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055

Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)

Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149

Val. pagal susitarimą

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ktv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PULSŲ IR PROSTATOS
CHIRURGIJA IR GYDYMAS

6132 S. Kedzie
Val. antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Seštd. pagal susitarimą

Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880

Namų 708-448-5545

Priklauso Holy Cross ir
Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

Specialybė — Vidaus ligų gydymas
Kalbame lietuviškai

6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą

Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIŪBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS

Good Samaritan Medical Center
Naperville Campus

1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563

Tel. 708-527-0090

Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. (312) 586-3166
Namų (708) 381-3772

DR. PETRAS ŽLIŪBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6745 West 63rd Street
Val. pirm, antr, ketv. ir penkt. 3-6;
Šeštadieniais pagal susitarimą

City Center GT-International

PLB IR LIETUVOS KULTŪROS MINISTERIJOS PAVESIMU OFICIALI KELIONIŲ AGENTŪRA TVARKYTI IR KOORDINUOTI KELIONES Į 1994 DAINŲ ŠVENTĘ LIETUVOJE.

KAINOS Į DAINŲ ŠVENTĘ IŠ SEKANČIŲ MIESTŲ

ATLANTA	\$990.00	BOSTON	\$890.00	CHICAGO	\$950.00
DALLAS	\$1050.00	HOUSTON	\$1050.00	LOS ANGELES	\$1150.00
MIAMI	\$995.00	NEW YORK	\$890.00	WASHINGTON, D.C.	\$890.00

RIBOTAS SKAIČIUS VIETŲ IŠ VISŲ MIESTŲ: birželio 30, liepos 2, liepos 3, liepos 5

GRĮŽIMAS: liepos 17, liepos 19, liepos 20, liepos 22, liepos 24, ar jūsų pasirinkta data.

EKSKURSIJOS SU PILNU APTARNAVIMU... Apžiūrėkite visas tris Pabaltijo respublikas su „Draugo“ kelione... National Geographic Society maršrutu, pasirinkite iš mūsų populiarių 7, 10 ir 14 dienų maršrutų Lietuvoje.

TURISTINIS PATARNAVIMAS:

- Automobilų nuomavimas
- Viešbučių užsakymas įvairiuose Lietuvos miestuose
- Pasitikimas aerouoste
- Tarp miestinių pervažiavimai

IR VISA TAI IŠIMTINAI SAVOMIS, MŪSŲ FIRMOS TARNAUTOJŲ, PASLAUGOMIS

Mūsų Vilniaus raštinė — jūsų paslaugoms!

KELIONĖMS IŠ LIETUVOS: rašome savo raštinėje Vilniuje kompiuterine sistema bilietus į visas pasaulio kraštas. Bilietų apmokėjimas gali būti Lietuvoje arba Amerikoje — kaina nesiskiria. Rašome LUFTHANSA, SAS, FINNAIR bilietus ir netrukus galėsime pasiūlyti bilietus amerikietiškomis aviakompanijomis.

Mūsų personalas Vilniuje greitai sutvarko tranzitinės Vokietijos vizas keliautojams ir padeda pasiūlyti Amerikos vizos dokumentų pridavimą, organizuoja ekskursijas į Ameriką bei Meksiką, konsultuoja ir rezervuoja viešbučius užsienyje.

PROFESIONALIAI IR TVARKINGAI APTARNAVSIME ABIEJOSE ATLANTO PUSĖSE.

G. T. INTERNATIONAL, INC.
9825 SOUTH 79TH AVENUE
HICKORY HILLS, ILLINOIS
60467

TELEFONAI: (708) 430-7272
TELEFAX: (708) 430-5763

City Center GT-International
GEDIMINO PROSPEKTAS NR. 37
VILNIUS, LIETUVA

TELEFONAI: (370) 2-223-147
2-223-164
TELEFAX (370) 2-223-140

Draudos nuo blogų atsitiktinųjų nėra

Mačiau tragiškai žuvusio jaunolio laidotuves. Gatvėje, prieš bažnyčią, verkė susikabinę vaikai ir mergaitės. Mažiau tvarkingi berniukai, plaukais lyg vėliavomis įpratę vėjuje plevėsuoti, tad dien turėjo kuklias kasa, dėvėjo švartus drabužius. Jų veidai mišiu metu atšvietė marmurinę rimtį. Gerai anksčiau žinota, bet tadien neatpažinta minia. Ir tobulai vieninga minia.

Mirtis, jų tarpe atsistojusi, transformavo nuotaikas ir išvaizdas. Mirties aktyve niekas nesišaipto ir nedėvi klouno aprangos.

Lietuva keliauja skaudžiais likimo asmenimis. Ji gali iš vidaus užtrokšti, prarastos moralės, politinio jėgalų, savitarpinės neapykantos smaigiam. Ją gali savo glėbin išžerti šimtmetinis Baltijos šalių siaubas, Rusija. Rytiniai slaviai yra mums kasdien grasinanti epidemija.

Lietuvių tautą užslėgė mirties ar gyvenimo neatidėliotinis apsisprendimas. Tai ne klounavimo metas. Šaipymasis Lietuvoje ir išivijoje turi būti atidėtas. Ne Brazausko prezidentavimas, ne Šleževičiaus vyriausybė sudaro baime. Bauginamės patys dėl savęs ir dėl Rusijos baubo.

O mūsų poelgiai yra ir geri, ir blogi. Einame pirmyn ir atgal. Šaukiame taip, šaukiame ne.

Aiščiai matydamos savo klaidas, tvirtos asmenybės jų neišsiginia, dėl jų naiviai kitų neužsiuola. Nesimaskuodamos ieško patarimų, kad pasitaikiusius kreivumus išlygintų. Visi supranta, kad tobuliųjų nėra, o kas tobuliųjų skelbiama, yra versta užuojautos. Iš kitos pusės... Taigi iš kitos pusės – asmuo, kuriam netyčiomis pasitaikė klaida, negali būti pasmerktas visam amžiui, „pašalintas iš bet kokios lietuviškos veiklos“. Kas gali mesti pirmą, antrą ar

paskutinį akmenį?

Kai kurie mūsų visuomenės nariai patys sau susikuria nepakeičiamumo mitą. Taip pat ir šimtadabiu turime. Bet šimtadabiai yra blogadarbiai. Tik viduramžiais tas pats asmuo galėjo būti ir Lenkijos karaliumi, ir Lietuvos Didžiojo kunigaikščiu, ir Vengrijos sosto pretendentu, nes už to sosto gulėjo maišas pinigų. Šiandien, jau gestant Dvidešimtam amžiui, daugiavaldžiai nustojo pagarbos, bet save pateptais laikantys mūsų visuomenėje dar yra. Jie, glėbiais darbus apkabę, tų darbų nepavėlę, bet spardos kojomis, jei kas bando padėti. Ir garsiai šūkauja, kad jiems esą labai sunku.

Lietuva keliauja skaudžiais likimo asmenimis. Rusijos agonijos, kurios už metų ar dvejų gali pasaulį suvirpinti, Lietuvą pavojingai sužeistų. Net Solženicino grįžimas kelia baime. Išėjimą, iš tolo stebėdama, pavoju supranta. Išėjimą turėtų ir galėtų pirmiausiai ir lengviausiai susiprasti.

Ar čia skaitytas ras tik tuščią retoriką?

Tiems, kurie nepažįsta JAV lietuvių visuomenės, taip, čia bus tik tuštuma. Kurie visuomenės gyvenimą žino, tie gerai supranta, kas yra sakoma. O ypač bus gerai aišku kitus už klaidas kaltinusiems. Bus aišku ir norintiems nulinčioti tuos, kurie nesėkmę pergyveno. Supras ant vieno sosto sėdi, o ant kitų sostų kojas sudėję.

Visuomenė gyvenimą stebi ir ji supranta daug geriau, kaip jos kilmingieji galvoja. Čikagos Rostenkowskai taip pat apsiriko. O gyvenime pilna atsiktiknumų – jaunuolių mirtų, valstybių žlugimų, laimėjimų neįmanomose loterijose. Blogiems atsiktiknumams grasinant, ar negalėtume susitramdyti kaip jaunuoliai draugo laidotuvėse?

Vytautas Volertas

Clevelando Šv. Kazimiero lit. mokyklos pavasarinio koncerto metu buvo pagerbti buvę muzikos mokytojai Adolfina Malėnienė ir Julius Kazėnas.

LIETUVOS KARININKO KANČIOS KELIAS

Iš dim. plk. lt. Stasio Balčiūno atsiminimų

7

Deja, ilgai ūkvedžiui nedirbau. Iš šio „posto“ pasitraukiau vėlgi per savo žioplystę. Dienos metu, kada visi klipatos buvo išvesti į darbus, aš ėjau į virtuvę parnešti pietų ligoniams. Turėjau pereiti per aikštę ir pro stovėjusius lagerio skyriaus viršininką ir gydytoją J. Cviklinską. Viršininkas, pamatęs mane, klausia gydytoją:

– O čia kas? Kodėl toks raudonas vyras ne viešose darbuose? Kodėl ji laikai? Tuojau pakeisk kitu!

Tiesa, tiek tiek atsigaivau, tekdavo daugiau pailsėti. O tada buvau apsiiręs, kaip ir pridera „blatnam“, – geriausia rūbais. Ir koks velnias mane nešė per tą aikštę! Ir būtinai tuo metu, kai joje stovėjo viršininkas!

Kaltinimų kūrėjai

Buvo 1945 m. pavasaris. Žinojom, baigiasi karas. Netrukus ir pasibaigė. Mus tai džiugino. Vylėmės, kad ir mes būsim išleisti į laisvę. Deja, mes nesuapratom vieno dalyko: juk, mus paleidus, liktų daug bedarbių. Nors, žinau, ne tas žodis. Jis netinka prižiūrėtojams, saugumiečiams apibūdinti. Iš tiesų jie nebuvo darbo žmonės. Jie buvo visokių išgalvotų kaltinimų „kūrėjai“,

kad daugiau ir daugiau būtų įkalintų, prižiūrimų, laikomų barakuose bedalių.

Ilgai laukti nereikėjo, tuoj užplūdo buvusių belaisvių, vokiečių okupacijos metais dirbusių seniūnais, grupės, taip pat smurtininkų, žmogžudžių gaujos. Mes, senieji pabaltiečiai, buvome su patirtimi, „laisvi“ darbininkai, žinoma, labiau naudingi kombinato statybai. Tad mus reikalinga išlaikyti.

Prasidėjo pergrupavimas, vyko kalinių rūšiavimas. Katorgininkai – tai banderininkai ir visa kita kontra; speclagerininkai – tai politiniai; pataisos lagerininkai – tai vagys, recidyvistai, išiekvotojai, smurtininkai. Pastarieji, būdami naudingi, buvo reikalingi toliau palikti „laisvėje“.

Svarbiau ir ne kartą galvoju – mus, pabaltiečius 1941 metais teisė už akių, teisė taip vadinamoji „osboje sovietizacija“. Kur ji buvo? Buvo už tūkstančių kilometrų nuo Norilsko, Krasnojarske. Bylose ir teismuose žymėjo ne Baudžiamosio kodekso straipsnius, bet tik raides: SO – socialno opasnyj, PRD – protivnik revoliucionnogo dvizenija. Čia buvo mano straipsnis. Pažinojau ir tokių, kurie buvo teisti teisme.

Paprastai jie buvo sušaudyti už tai, kad kalbėjo kažkam, jog vokiečiai užima Maskvą, kad pasakoję, jog mus, areštuotus karininkus, nuvežė į Belagorę durpyną sušaudyti, ir t.t. Bet tokių dalis kažkaip liko, buvo nubauti pagal Baudžiamosio kodekso straipsnius įvairiam laikui. Mačiau, sutikau ir tokių, kurie pažymėti raidėmis ABPRD, kaip ir aš, nors jokios aktyvios kovos

prieš valdžią ar, sakysim, revoliucionierius niekada nevedžiau, neorganizavau. Bet jei tos penkis raidės būtų įrodymas, tuoj būtų teismas ir, aišku, sušaudymas. Taigi labai aiški kaltinimų kūrėjų, kartu ir visos lenininės sistemos nuostata: spėjimas – jau yra įtarimas. Tu esi kaltas, esi kaltinamas, teisiama.

Turiu pasakyti, pataikūnų, padlaizų, užsimaskavusių šnipelių buvo ir mūsų tarpe. Vos tik 1941 metais atvykom į Norilską, barako sekcijoje, pamenu, tuoj buvo paskirtas vadinamasis tvarkdarys. Jo pareiga – atseiti, valyti patalpą, kurenti krosnelę, žodžiu, nešalti lauke tą, ypač šaltą, 1941-1942 metų žiemą. Mūsų sekcijoje šias pareigas ėjo sanitarijos puskarininkis Nekrošius. Tokius mes, pasmerktieji, patyliukais vadindavome „stukaž“ – tai visų nugirstų kalbų ar pokalbių pranešėjas. Kam? Lagerio skyriaus įgaliotiniui. Jeigu nieko reikalingo nepraneš, tai eis į viešus darbus, veltui jo nelaikys, o į tą vietą atsisės kitas, tik tinkamas „stukačius“. Ką nori daryk, susigalvok versijas, tobulink savo amatą, bet rask kalinių tarpe „kontra“.

Tokių „kontra“ greit atsirado ir mūsų sekcijoje – tai pulkininkas Lavinskas, kapitonas Levinas, leitenantas Žikorius ir kiti. Jų netrukus nebebuvo. Tie mūsų laikai, kurie sugrįžo iš teismo, pasakojo, kad šie lietuviai karininkai buvo įskusti ir po teismo sušaudyti. Taigi. O vienas žinomas mūsų sekcijos karo dalyvis „Švyturys“ rašė, kad pulkininką Lavinską jisai matęs nušautą... kažkur prie Valkininkų... Buvę tai neva pirmomis karo dienomis. Nejaugi bus jis du kartus miręs? Nesuprantu kam tokios nesąmonės reikalingos?

Philadelphijos Vinco Krėvės liuanistinės mokyklos mokiniai dainuoja Lietuvos nepriklausomybės minėjime.

EUROPIETIŠKOS PABIROS

KAZYS BARONAS

Mūsų korespondentas Europoje

Rytprūsių vokiečių savitratė „Das Ostpreussenblatt“ beveik kiekvieną savaitę spausdina gan daug žinių iš Lietuvos, ypač apie „Memellandą“ – Klaipėdos karštą, Rytprūsių vokiečių pokarinį gyvenimą, kartu minėdamas suteiktą didelę pagalbą Rytprūsių vokiečių vaikams Lietuvoje.

Vasario 19 d. savaitraščio bendradarbis Ottfried Weiss rašo apie „Wolfskinder“ – vilko vaikus. Jų gyvenimas nesiskyrė nuo vilkų, kadangi našlaitiai, keliaudami į Lietuvą, daugiasia nakvojo miškuose.

Kodėl vaikai keliaavo į Lietuvą? Mūsų tėvų kraštas garsėjo kaip prieglobstis našlaitiams, randant jame pastogę ir maistą ūkininkų namuose. Vokiečiai rašo, kad vieni rado globą nuosirdžioje šeimoje, tačiau kitose sodybose jie buvo išnaudojami kaip pigi darbo jėga. Ilgainiui jie prarado savo tapatybę, užmiršo vokiečių kalbą. Visi jie gavo lietuviškus vardus ir pavardes. Kiek vaikų gyveno Lietuvoje, įsteigtas komitetas Vokietijoje tikrai nežino. Spėjama, kad jų buvo tūkstančiai. Tik atgavus Lietuvai nepriklausomybę ir įsteigus Lietuvai „Edelweiss“ draugiją, buvo pradėta tokių vaikų registracija. Jos pirm. Olaf Pasenau ir Angelika von Saksen iš Klaipėdos krašto užmezgė ryšius su Vokietijos išvietintų organizacijom. Raudonojojo Kryžiaus. Dalis vaikų surado savo gimines. Jie visi jau suaugę, sukūrę šeimas, namuose kalba tik lietuviškai. Manding, daug vokiečių nežino, kad egzistuoja tokia „Edelweiss“ organizacija, padedanti susirasti gimines, susijungti su jomis Vokietijoje.

Angelika von Saksen (Lietuvoje jos pavarde Jūratė Aleksandrovienė) apgailestauja, kad Vokietijos vyriausybė mažai kreipia dėmesio į Rytprūsių „vilkių“ vaikus. „Edelweiss“ organizacija yra dėkinga Lietuvos vyriausybei

už visokeriopą paramą, pastatant netoli Pagėgių medinį paminklinį kryžių pabėgėliams. Toliau autorius aprašo Rytprūsių vokiečių kančias, moterų prievartavimus, trėmimus į Sibirą. Platus straipsnis baigiamas Marionos, kuri dabar vadinasi Nijole, prisiminimais. Ji prarado vaikystę naujagimi brolį. Antras brolis Dietrich mirė badu, pasimetė su motina Kauno geležinkelio stotyje, tačiau rado tėvą Hamburge. Šiandieną Marioną-Nijolę nori pasilikti Lietuvoje, kadangi mūsų kraštas jai yra antroji tėvynė.

Vokietijos LB-nės krašto valdyba yra išleidusi 20 psl. lankstinuką (data nepažymėta, tačiau, spėjau, 1955.) „Eine Dokumentation“. Jame išspausdinti vokiečių repatriantų pasisakymai spaudoje apie laimingą ir gailestingą šalį Lietuvą, kurioje jie rado prieglaudą, darbą, duoną. Dauguma pasisakymų išspausdinama leistame vokiškame ELTA žiniaraštyje, norėdamas parodyti vokiečiams lietuvių nuosirdumą, nežiūrint sunkaus vokiečių okupacijos laikotarpio.

Skaitytojams duodu dvi trumpas ištraukas. Ir taip „Duisburger General Anzeiger“ 1951 m. liepos 14 d. rašė: „i Friedlando pereinamą stovyklą kartu su kiais repatriantais atvyko 23 rytprūsičiai iš Kauno. Dauguma jų iš Karaliaučiaus apylinkių, 1947 m. pabėgę į Lietuvą, kadangi Rytprūsiuose gyvenimas buvo nežmoniškas. Jie būding, daug vokiečių nežino, kad egzistuoja tokia „Edelweiss“ organizacija, padedanti susirasti gimines, susijungti su jomis Vokietijoje.“

1951 m. lapkričio 11 d. rašė: „iš Karaliaučiaus apylinkių ji keliau traukiniu iki Virbalio ir toliau pėsčia iki pat Marijampolės. Čia ją priėmė vienas ūkininkas. Ji (nenurodoma pavardė) gyveno ketvirtą metų, pasveiko, sustiprėjo. Moteris B. sako:

Nuotr. A. Krūšinsko

„lietuviai išgelbėjo tūkstančius vokiečių nuo bado šmėklos, nepaisant rusiškos priespaudos ir patiemis būti ištremtiems į Sibirą taigas. Okupuoti lietuviai buvo patys vargšai, labai vargingai gyveno, tačiau su krikščioniška meile dalindavosi su vokiečiais duonos kepalukais“.

Ar nevertėtų VLB-nės krašto valdybai šį dokumentuotą lankstinuką nusiųsti Vokietijos atitinkamoms įstaigoms, kartu atkreipiant dėmesį į sunkią šiandieninės Lietuvos ekonominę padėtį. Pasisakymai nėra „pagauti iš oro“, bet išspausdinti vokiškoje spaudoje, nurodant net datas. Vokietija gerai atsimena, kaip jų tautiečiai iš Čekoslovakijos, Lenkijos buvo tremiami su vienu mažu lagaminėliu į jų protėvių kraštą. Tuo tarpu lietuvių ūkininkas vokiečiams parodė krikščionišką meilę ir širdį, išlydėdamas su paskutiniu duonos kąsniu. Tad pvz., Vasario 16-sios gimnazijai teikiama parama nėra kokia nors išmalda, bet padėka už išgelbėjimą tūkstančių vokiečių gyvybių Lietuvoje.

Vasario 28 d. Frankfurte susitiko plati Rotšildų giminė. Prieštas? Prieš 250 metų jų proprosenelis įsteigė Frankfurte pirmą žydų bankelį Vokietijoje. Giminei atstovavo dar ir šiandieną įsikūrę Paryžiuje, Londone bei kituose Europos ir tolimųjų Azijos kraštų bankininkai.

Rotšildų giminės finansinė jėga yra milžiniška. Ją Frankfurte pradėjo Mayer Amšel Rotšild, smulkus pinigų mainikautojo sūnus. Jam pavyko būti Hesseno-Kasselio grafo Wilhelmo piniginiu tarpininku. Visi Rotšildai buvo ir liko ištikimi žydų tautai ir savam tikėjimui.

Tikiu, kad daugelis „Draugo“ skaitytojų vokiečių okupacijos metu matė nacių pagamintą propagandinį filmą iš Rotšildų giminės gyvenimo.

Šeimos šventėje Frankfurte dalyvavo taip pat kancleris H. Kohl su žmona. Tą pačią dieną jis buvo kviečiamas į buvusio kanclerio H. Šmidt 75-tąją gimimo progą surošą iškilme, dalyvaujant Vokietijos prez. R. Weizsackeriui, tačiau man-

Danutė Bindokienė

Diena, užsitiesusi netoli 50 metų

Šiomis dienomis kartais atrodė, kad istorijos laikrodis netik sustojo, bet buvo atsuktas penkiasdešimt metų atgal. Amerika gyvena prisiminimais, kurių kulminacinis taškas suvestas į birželio 6 dieną. Lygiai prieš 50 – 1944 m. birželio 6 d. – sąjungininkai pradėjo milžinišką proporcijų invaziją, iškeldami 155,000 karių Prancūzijos pajūrio vietovėje – Normandijoje. Tai buvo atlikta negirdėtai trumpu laiku: vos 24 valandų laikotarpiu. Ta birželio diena, galima sakyti, nulėmė sąjungininkų pergalę prieš Vokietiją ir Antrojo pasaulinio karo pabaigą.

Invazija pavyko ir vokiečius užklupo beveik netikėtai, nepaisant ilgo, daugiau kaip dvejus metus trukusio, planavimo ir didžiulio skaičiaus ne tik karių, bet ir civilių žmonių įjungimo į paruošiamuosius darbus. Vis dėlto invazijos vietos ir laiko paslaptis buvo išlaikyta. Net tuometinė žiniasklaida respекtavo reikalavimus neskelbti detalių žinių, kad vokiečių šnipų tinklas nesužinotų ir neperspėtų savo karo vadų. Galbūt toks žurnalistų kooperavimas, žiūrint iš šių dienų perspektyvos, yra net didesnė staigmena, kaip pati invazija.

Nesunkiai galime prisiminti žiniasklaidos suruoštą „cirką“ Persų įlankos karo metu Kuwaito bei Irako, o vėliau – Jungtinių Tautų daliniamis išsikeliančiam Somalijoje. Iš šalies stebint atrodo, kad dalyvaują daugiau korespondentų negu karauomenės, o žurnalistai viešai skelbė fronto eigos detales, pavojingą situaciją galinčias paversti dar pavojingesne. Kai vienu tarpu Persų įlankos kare buvo uždrausta pranešti gyvybiškai svarbius įvykius, pakilo didžiausias triukšmas, apkaltinant karinę vyriausybę spaudos laisvės varžymu. Laimė, kad prieš 50 metų žmonės galvojo blaiviau ir turėjo daugiau atsakomybės bei patriotizmo jausmo.

Šiandien, kai Amerika kupina prisiminimų ir anų dienų invazijos detalių, nusistebėjimą kelia skaičiai. Invazijai sąjun-

gininkai panaudojo, kaip minėta, 155,000 karių, 12,000 lėktuvų, 4,100 motorinių valčių, kuriomis kariai buvo privežti prie kranto iš 1,200 laivų; su kariais iškelta 950 tankų ir t.t. O kaip su žuvusiais? Kiek aukų pareikalavo šis milžiniškas žygis? Amerikiečiai į Normandijos krantą pasiuntė 55,000 vyrų. Žuvo 4,649. Kitų sąjungininkų žuvusieji paprastai rečiau minimi. Vokiečių žuvo ar buvo sužeista 240,000.

Ir mes, kurie prieš 50 metų išgyvenome karo siaubą Vokietijoje, dar tėvynėje, ar kur kitur Europoje, didžiosios invazijos viltimi, kad sąjungininkai, susirūpinę savo ir savo mylimųjų likimu. Kad kažkur Prancūzijoje vyko žūtūbūtinė kova su naciais, daugeliui nebuvo taip svarbu, kaip faktas, jog Lietuvai vėl grėsė pavojus iš Rytų. Tačiau buvo ir gyvenančių viltimi, kad sąjungininkai, sudorodami su Vokietija, atsisuks prieš savo „draugus“ bolševikus ir neleis jiems įsibrauti tolyn į Europą.

Si viltis negreit išblėso ir Lietuvoje. Juk partizanai net 10 metų tęsė kovą, ilgai po to, kai nuo Normandijos pajūrio smelio bangos nuplovė paskutines kraujo žymes, kai net užkariuotoji Vokietija pradėjo atsistatyti. Ilgai truko ir mums Vakaruose, ir mūsų tautiečiams už geležinės uždangos, kol pagaliau užgeso išsilaisvinimo viltis. Kartais 1944 m. birželio 6-oji pavadinama „ilgiausiaja diena“. Tokia ji tikrai buvo Lietuvai ir kitoms, geležine uždanga nuo pasaulio atskirtoms, tautomis. Diena nusitęsė kone 50 metų.

Kaip tik dėl to šiandien Normandijos invazijos priminimai mums atveria ne vien karo siaubą, bet ir žlugusio laisvės svajonių kartelį. Kai sąjungininkai šventę pergalę, mūsų tauta buvo panardinta į genocido terorą ir nevirtį. Šiandien vėl pabrėžiama, jog Normandijos invazija buvo Antrojo pasaulinio karo pabaigos pradžia. Lietuvams tas karas faktiškai pasibaigė 1990 metų kovo 11-ja, nepriklausomybės atstatymo paskelbimu.

Dariaus „chvoja“

Menu, pirmą buvimo barakuose žiemą mūsų broliai ištremtieji krito kaip vapsvos. Tai buvo dažniausiai bir-dininkai. Rytą, išsiriškiavę eiti į darbą, visuomet laukdavome žinios iš kolegu, kiek lavonu po nakties guli už ligoninės ant šalto sniego. Visus tai šiurpino.

Laikas bėgo. Rudenį, pamenu, prasidėjo šaltai, aš vėl vos vos klijau. Kartą, einant iš lagerio į laukų darbus, prie vartų mane iš rikiuotės pakvietė gydytojas J. Cviklinskas ir sako:

– Balčiūnai, eisi į viryklą. Visai zonai virsi vandenį. Darysim „chvoja“.

Žinojau, tai eglė šakelių, užpiltų verdančiu vandeniu, trauktinė. Ši karta skystį duoda nuo cingos. Tai buvo naudingas gerimas. Jei šio vaisto pasigaminimo būdą būtų žinoję Čerskis ir kiti šiaurės tyrinėtojai, jie ilgiau būtų tarnavę mokslui. Pasirodo, aš, klipata, naudingas, verdu „chvoja“. Bet lieku bejėgis apsisaugoti nuo stiprių šiaurinių vėjų, kurie lenda pro visus silpnos patalpos plyšius. Joje verdu du didžiulius būsimos arbatos katilus. Naktis. Ugnis dega. Vanduo verda. Guliu lovoje. Vienas šonas nuo katilų įkaitęs, kitas nuo kiaučių sienų užšalęs. Susirgau, nepakeliu rankų, pakilo temperatūra. Turbūt pleuritais. Atsiguliu į ligoninę. Liga komplikavosi, kiek gulėjau, nepamenu, matyt, buvau praradęs sąmonę. Bet baigėsi gerai. Dar kartą likau gyvas. Vaikystėje buvau į kėdę įkirtęs, beveik prigerėiu. Brolio ištrauktus pakosėjau, paspaudžiau kraujais ir atsigavau. Toks jau aš... (Bus daugiau)

APMASTYMAI IŠ TURNIŠKIŲ

JUOZAS GAILA

Mums susėdus valgykloje prie stalo pietums, padavėja Rūtelė pristūmė vežimėlį su patiekalais. Paprastai Lietuvoje padavėjos valgyklose ar parduotuvėse kreipiasi į klientus ne koku „Kuo galiu jums patarnauti“, bet trumpu ir lakonišku „klausau“ arba „prašau“, bet šį kartą mūsų Rūtelė nei to žodelio negalėjo ištarti. Kūktioji ji ir ašaros jai ritos per skruostus. Ji kažkaip prarado 30 litų, kas sudarė pusę jos mėnesio avanso ir dabar nežinojo, kaip visą mėnesį išgyvens. Kaip tyčia pinigineje teturėjau keturis dolerius ir keletą litų. Dolerius atidaviau jai, pasilikdamas litus pietums, o trys kitos Seimo tarnautojos, sėdėjusios su manim, sumetė po keletą litų veik padengė visą Rūtelės nuostolį.

Veik visada pietauju Seimo valgykloje, kur už tris litus arba 75 amerikietiškus centus gana socialiai pavalgau, nors balandžio mėnesį kainos pakilo ir pastebėjau, kad jau reikia viso dolerio. Valgykla yra tame pačiame rūmų sparne, kur ir prezidentūra, taigi, einant į ją, kartais tenka matyti ir prezidentą, belaukiantį keltuvo į trečiąjį aukštą. Valgykla gana didoka, kurioje keturiems asmenims stalai sustatyti trim eilėmis. Ant kiekvieno stalo tik vienas kainaraštis, stiklinaitė su tokiomis mažutėmis popierinėmis servetėlėmis, kad vos gali sugraibyti, ir indelis su druska. Patiekalai atvežami vežimėliais, iš kurių gali išsirinkti salotas, sriubą, kepsnį ir gėrimus. Tikrą salotų nėra. Gali gauti supjaustytą kopūstų, morkų, burokėlių, žirniukų ir panašių mišrainių arba gabaliuką silkės su svogūnais ar su kiaušiniu. Sriubos normaliai būna dvejopos: pieniška ir mėsiniška. Kepsniai: kotletai su keptais bulvių griežinėliais, blynai, virtinukai. Gėrimai: gira, kėyras, obuolių kompotas. Sriuba duodama ne lėkštėse, bet dideliuose puodeliuose (amerikietiški: mugs), kurių švelnūs dažniausiai nulaistyti ir kraštai apdaužyti, o aliuminiai šaukštai šiek tiek apkrumtyti. Jei tikėti teorija, kad aliuminijaus nuosėdos smegenyse sukelia Alzheimerio ligą, tai Lietuvoje suvaikėjusių, įskaitant ir mane, tikrai padaugės. Tik idomu, ar tie aliuminių šaukštų aršiausi kramtytojai — opzocija ar pozocija?

Prisimenu man mano patirtis vienoje Vilniaus ligoninėje. Normaliai ten visi dar kojas pavėlkantys ligoniai eina patys į valgyklą, o visai silpniems, tarp tokių buvau aš, maistas atnešamas į palatą. Maistą išnešioja vadinamos sanitarės, dažniausiai ne kaip lietuviškai kalbančios. Taigi atneša man kartą tokios avizinės košės ir klausia: „Ar šaukštas jums reikia?“ „Reikia, — sakau, — negi su pirštu valgysiu“. Ištraukė ta storoka moteriškė tokį didelį, sulankstytą aliuminį šaukštą iš lėkštės sriubos, užsilikusios nuo pereinamos dienos, ir įkišo į tą košę. O tos pajudusios avizinės košės lėkštėje buvo gerokas kalnas ir, ją sukirtęs, tikrai būčiau pradėjęs žvengti...

Šiaip Seimo valgykloje valgio porcijos mažos, bet jų pakanka, ir maistas neišmetamas, kaip Amerikoje. Valgytojai patys apskaičiuoja, už kiek jie pravalgė ir sumoka greitai besisukančioms padavėjom, kurios pini-

gus krauna į kišenę ir, Dievas žino, kaip jos atsiskaito.

Kadangi valgykloje kavos nėra, tai jos mėgėjai po pietų eina į šalia esančią kavinę. Čia tenka stovėti eilėje, nes kiekvienas puodelis kavos yra individualiai gaminamas. Lietuvis tokio „bizalo“, kurį Amerikoje vadina kava, negeria. Kava čia nepaprastai stipri ir tiršta, dažniausiai geriama juoda kaip degutas ir nesaldyta, kartais užsikandant kokiui saldiniui. Lankantis buvusiuose KGB rūmuose, tapusiais archyvu, jo darbuotojai supažindino mane su ten dirbančia dailia, jauna amerikiete ir pavaišino kavute.

Gurkštelėjau tos kavutės ir pajutau, kad pilna burna kavos grūdų. Juokdamasi amerikietė pradėjo mane mokyti, kaip tokią kavą gerti. Pirmiausia tuos plaukiojančius grūdus nupūsti į kitą puodelio pusę, paskui gerti sukandus dantis ir tik truputį pravėrus lūpas. Pamėgau ir aš stiprią lietuvišką kavą. Pamėgau ne tik tokią kavą, bet ir... lašinius. Senais laikais pasakodavau savo, Amerikoje gimusioms ir Lietuvos nemačiusioms, žmonai ir dukrai kaip mes Lietuvoje valgydavom. Pasakodavau ir pats netikėdavau, kad esu valges ne tik lašinius, bet ir juodą duoną, apteptą storu sluoksnio tauku, ant kuriu dar riebios, kaimiškos dešros mama uždėdavo. O Kaune, prieš bėgdamas mokyklon, pusryčiaudavau saldžia bandele ir buteliuku grietinėles. Bet grįžkim prie lašinių. Pasikvietė kartą mane vienas Seimo atstovas į savo raštinę

Kastytis Šoliūnas gegužės 15 d. Jaunimo centre įvykusiose mokslo metų užbaigimo iškilmėse gavo Pedagoginio lituanistikos instituto trejų metų baigimo diplomą, parašęs diplominę temą „Mikalojaus Konstantino Ciurlionio kūryba“. Diplomą įteikia prof. J. Račkauskas.

Nuotr. J. Tamulaitis

supažindinti su iš Kanados atvykusiu giminaičiu — finansų ekspertu, kuriam Lietuvos bankas siūlė aukštą poziciją. Netrukus iš spintos ant stalo atsirado butelis degtinės, stiklainis namuose raugintų agurkų, juodos duonos, na, ir rūkytų lašinių. Pamatęs, kad kanadietis ir aš šnairuojame į lašinius, šeiminkas pradėjo nupjauštinti riebalus, siūlydamas tik raumenėlius. Taigi pradėjome su tais. Na, o tie rauginti agurkai tai tiesiog dieviški, argi palyginsi su pirktiniais Amerikoje? Netikėtina, bet po stiklelio kito skaidriosios, ir aš, ir kanadietis kirtome tuos pipiruotus rūkytus lašinius. Pradžioje apipjaustytus, vėliau „čiulus“, o pabaigoje sutašėme ir tuos nupjauštytus riebalus. Nežinia keliolika vienetų pakilo mano 190 mg cholesterolis po šios užkandos, betgi su saule negyvensi. Visgi džiaugiuosi, kad dr. Adomavičius „Drauge“

nerašinėja, nes už lašinių populiarinimą būtų man ilga skiltim atskaitės. Tikiuosi, kad ir mano vegetarė sesuo Amerikoje, manęs neišsižadės.

Seimo rūmuose, tame pačiame aukšte, kur ir PLB būstinė, yra ir restoranai. Čia ir stalai padengti baltom staltiesėmis, ir servetėlės medžiaginės, ir gėrimų bei patiekalų pasirinkimas įvairus, o užuot paprasto kainaraščio gaunamas „meniu“. Patarnauju lieknos, aukštos, papurusiais plaukais, į mini sijonėlius įsispraudę merginos, o ausį rėžia ta prakeikta „rock“ muzika. Aišku, už tuos vaizdus ir garsus tenka keleriojai daugiau mokėti negu valgykloje, tai čia ateinu, kai mane aplanko svečiai. Vieną dieną tuo pačiu laiku atvažiuojo Virbalio meras — Vladimiras Porfoniovas ir Lietuvoje tuo laiku, bevišinti niujorkietė Rasa Razgaitienė, taigi rūpesčiais pasidalinti ir papietauti, atsidūrėme tame

restorane. Mano gimtojo miestelio — Virbalio meras atsivežė sąrašą mokyklinio amžiaus vaikų ir senelių, kuriems reikalinga parama rūbais. Miestelio biblioteka labai norėtų bostoniškos enciklopedijos, vieno, kito spalvoto angliško žurnalo, o mokykla — kompiuterio. Buvo virbaliečiai ir kiti geraširdžiai išieviai galėtų Virbalį paremti, siūsdami tiesiai į mero istaigą: Virbalio miesto meras, Virbalis, Vilkaviškio rajonas.

Rasa Razgaitienė, nepailstanti kovotoja prieš Amerikos OSI ir kartu su adv. Povilu Žumbakiu, gynusi tos agentūros užpultuosius lietuvičius susirūpinusi, kad liepos mėnesį numatyta tarptautinė konferencija lietuvių-zydų santykiams nagrinėti, nieko teigiamo Lietuvai neduosianti. Primičiau jai, kad ir PLB pirm. Br. Nainys stengėsi, kad ta konferencija neįvyktų arba, kad bent numatytų prelegentų sąstatas būtų pakeistas, bet, atrodo, į tai nebuvo atsižvelgta. (Paskutinėmis žiniomis: konferencija atidėta). Stebiuosi R. Razgaitienės energija. Iš tiesų tai ji man ne Razgaitienė, bet Rasa Navickaitė, visada su šypsena ir pilna jaunatviško džiaugsmo, besiaučianti mano rengtose moksleivių ateitininkų stovyklose Kennebunkporte. Ten ji turbūt ir su savo būsimu vyru Antanu Razgaitiu, kurį kviesdavau stovykloms komendantauti, susimylėjo. Visgi pyktu ant Rasos. Ne ant Rasos Navickaitės, bet Razgaitienės. Kažkada, jos ir kitų rašiniais bei pasisakymais buvo sužlugdyta numatyta S. Sužiedėlio rašoma istorija. O mano manymu, šiandieną Lietuvai ji būtų buvusi labai naudinga. Ką padarysi, istorija kartoja. Šiandieną savo emocijomis greičiausiai sužlugdysime visą kitų numatytą knygų seriją...

Making a big world smaller.

What difference does it make that Lufthansa flies to more international destinations than any other single airline? Or that every 40 seconds a Lufthansa plane takes off or lands in one of 180 cities around the world? The point is that over the years every experience with every traveler, from every corner of the world, has helped us understand you. We've come to know cultures and customs from around the globe. All the better to help you feel at home everywhere, on the ground, and in the air. Even in many cities we don't fly to, you'll find a Lufthansa office ready to serve your needs. Experience that's worldwide and worldwide. It's a difference that's helped us make friends with a world full of travelers. And that can make this big world feel very small indeed.

Lufthansa

For reservations and information call 1-800-645-3890 or see your travel agent. Lufthansa Miles & More™ and United Mileage Plus® are now fully reciprocal. Accrue or redeem miles in either program when you fly on Lufthansa flights or flights operated by our global partner, United Airlines.

CLASSIFIED GUIDE

FOR RENT

FOR RENT

4 rm. apt., area 61 & Austin. Heat, ref., stove. \$410. Adults. Call: 312-582-1018

Išnuomojamas butas 4½ kamb. su apšildymu ir karštu vandeniu suaugusių šeimai. Be gyvulių. 7146 S. Francisco Ave., Chicago, IL 60629.

MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 ½ West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS.

ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turis Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoju ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

TAISOME

SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VENTILUOJIMUS.
H. Deckys
Tel. 585-6624

LAIKO PAGRĖBSTAI

Vladas Kulbokas

Atsistatymai

Kritikos apžvalgų knyga ir recenzijos: Alksnėnų Madona; kankinys kun. J. Dabrila; suvalkiečių ūkis — sodyba, darbai, darbininkai, valgiai; Seimos istorija — studijos, mokytojavimas Plungėje, Pasvaly, Vilniuje; gyvenimas Austrijoje, Vokietijoje, Amerikoje; darbas Lietuvių Enciklopedijoje. Knygos kainą 8 dol. Illinois gyventojams Tax 0.70 ct. Persiuntimo išlaidos: USA — 2.50 dol., Canada — 3.50 dol. Užsakymus siųsti:
DRAUGAS
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas pataravimas.
- MLS kompiuterijr FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkamie ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

FOR SALE

Highly desirable 2 bdrm. condo in Oak Lawn; large master bedrm. with pvt. bath; heated garage; pvt. laundry rm. Ask for Joe, Re/Max All Properties, 708-479-5565.

Marquette Parke parduodamas 4 bt. mūrinis, kampinis namas 68 St. ir Washtenaw Ave, skersai gatvės nuo Sv. Kazimiero vienuolyno ir Maria gimnazijos kiemo, ½ bl. nuo Sv. Kryžiaus ligoninės; 2 bt. po 2 mieg., 2 bt., po 3 mieg. + ekstra „garden apt.“ butukas; 2 auto mūrinis garažas. Info. ir apžiūrėjimas susitarus, tel. 312-247-3777.

HELP WANTED

DĖMESIO VISI JAV IR KITŲ ŠALIŲ GYVENTOJAI!

Pasaulinio lygio kompanija, turinti savo atstovybes 21 pasaulio valstybėje, ieško žmonių darbu. Dėl informacijos apie kompaniją prašome skambinti nemokamu telefonu:
JAV 1-800-557-7781
Kanada 1-800-557-7785
Australija 1-800-815-255
D. Britanija 0-800-448-812
Dėl smulkesnės informacijos ir darbo ypatybių prašome skambinti tel. (JAV) 1-800-578-6654.

Dail. POVILO PUZINO monografija, yra didelio formato ir talpina 28 spalvotas reprodukcijas, kartu ir XX amžiaus Madona. Šis paveikslas apdovanotas aukščiausia premija tarptautiniame madonų festivalyje Los Angeles, Calif. ir Grand National Award Amerikos dailininkų profesinėje sąjungoje New York. Puiki dovana tinka bet kuriais progomis įteikti bet kam: svetimtaučiai ar lietuviui. Knygos kainą 25 dol. Illinois gyventojams Tax 2.19 dol. Persiuntimo išlaidos: USA — 3 dol., Canada — 4.50 dol. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 West 63rd Street,
Chicago, IL 60629

LAIŠKAI

AR TIK FABRIKŲ DARBININKAI?

Nors mes dažniausiai galime pamatyti „Draugą“ gan pavėluotai (kartais net savaitę vėliau), bet vis tiek norėčiau pakomentuoti Juozo Gailos straipsnį „Apmastymai iš Turniškių“ („Draugas“ 1994.6.1). Juozas Gaila, PLB atstovas Vilniuje aprašo savo interviu su Lietuvos Užsienio reikalų ministru Gylu. Štai ištrauka iš jo pasiūlymo: „Min. P. Gylus tiesiog maldavo, kad užsienio lietuviai grįžtų ir savo patyrimu, darbo etika, sąžiningumu, padėtų Lietuvos žemės ūkiui, pramonėi, savivaldybėms ir apskritai visai Lietuvai. Aš aiškinau, kad tie, kurie galėtų savo žiniomis tikrai padėti Lietuvai, yra jauni arba vidurinės kartos žmonės, jie nepalikę gerai apmokamų darbų ir nevykęs dirbti už pusdykį į Lietuvą. Išreiškiau abejonę, ar išeivijos pensininkai, jei ir persikeltų į Lietuvą, galėtų savo žiniomis padėti jai. Juk didelė dalis jų buvo fabriku darbininkai“ (mano pabraukta).

Res ipsa loquitur... Ar tai yra nauja PLB disinformacija, skleidžiama Lietuvoje ir užsienyje? Idomu, kokie dokumentai ir statistikos šiuo atveju yra naudojami?

Danutė Bieliauskienė
Cincinnati, OH

PIRMIEJI ISPŪDŽIAI IŠ ANTRO KAIMO

Esu čia jau keletą metų, atvykęs iš Lietuvos. Turėjau progą stebėti du Antro Kaimo vaidinimus, dar režisuotus Algirdo R. Antanaičio – patiko. Ir šis, naujas, tos grupės veteranų Romo Stakausko „sudiriguotas“ per ilgą triušą ir parodytas neseniai – taip pat patiko. Džiaugiuosi to fenomeno – lietuviško „mini teatro“ profesionalumu ir puikiais aktorais, kurių tarpe pirmuoju smuiku meistriskai groja ir, atrodo, veža didžiausią trupės vezimą, Eugenijus Butėnas. Jam pritaria, teatro „senbuvis“, bet jauna ir žvali, Alida Vitaitė ir Aidis F. Palubinskas. Darniai pritampa ir naujesnieji „kaimo žemdirbiai“: Audra Mockaitytė, Jonas Variakojis, Karolis Žukauskas, Tauras Bublys, o jiems gražiai talkininkauja Juozas Ulevičius, Vincas Lukas.

Lauksim dažnesnių pasirodymų ir lai visad gyvuoją Antras Kaimas!

Rimantas Juozas Sabataitis
Chicago, IL

Ši šiemetinio Antro kaimo spektaklio „Ars Amoris“ (iš kairės) – A. Mockaitytė ir A. Vitaitė.

Nuotr. A. Stasulio

PAGALIAU ATSLIEPTA

Skaitant „Draugą“ 108 numerį paskelbtą PLB valdybos pranešimą visuomenei, kyla klausimas, kodėl šis pranešimas atėjo labai pavėluotai. Per tą tylos laikotarpį buvo labai daug pasisakyta prieš PLB-nės išleistą „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ knygą. Visi pasisakiusieji buvo teisūs savo samprotavimais ir reikalavimais. PLB-nės valdyba po didelio visuomenės narių spaudimo pripažino klaidą ir nutarė vadovautis visuomenės patarimais. SVEIKINAME.

Taip pat neaišku, kodėl į šį labai svarbų pasitarimą nebuvo kviešti laikraščių žurnalistai? Išeitų, kad PLB valdyba kažką norėjo paslėpti. Tas demokratinėje bendruomenėje yra nepriimtina.

Dabar dar reikėtų, kad B. Nainys, puolęs „Draugo“ redaktore, Danutė Bindokienė, viešai atsiprašytų, kad savo leidinyje „Pasaulio lietuvių“ pasielgė nekorektiškai, panaudodamas neleistinus ir neteisėtus išsireiškimus.

Antanas Pauzuolis
Chicago, IL

PASISAKO VILNIAUS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ BENDRIJA

Pasaulio lietuvių bendruomenė ir Lietuvos istorijos institutas išleido dokumentų rinkinį „Lietuvos kovų ir kančių istorija“. Mes, buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, per penkiasdešimt metų matę ir patys patyrę komunistų ir jų represinių įstaigų provokacijas, esame labai nustebinti išvydę tokią Lietuvos kančių istoriją, išleistą ne KGB spec. skyriaus, o Pasaulio lietuvių bendruomenės pastangomis ir pinigais.

Mes nesame įsitikinę, kad tai tikrai tyčinis nekurių asmenų darbas, bet toks neatsakingas ir nekritiškas tremties dokumentų pateikimas knygoje verčia mus pareikšti didelį mūsų susirūpinimą. Žmonės, nesugebantys susidoroti su esama labai svarbia Lietuvos tautai dokumentine medžiaga, ar nesuprantantys ką jie daro, neturi teisės imtis tokio atsakingo darbo, juolab skleisti apie tremtinius tokią dezinformaciją po pasaulį.

Dabartinė Lietuvos neokomunistų valdžia jokių būdu nerems veiklos, susijusios su jų nusikalstama praeitimi ir Pasaulio lietuvių bendruomenės iškiliais žmonėmis tai suprantant, todėl ėmėsi darbo, kuris reikalingas mums visiems. Šias pastangas būtų galima apjungti, nes ir politinių kalinių ir tremtinių organizacijos ruošia

panašius leidinius, bet neturi lešų jiems išspausdinti (Izidoriaus Ignatavičiaus žinynas „Lietuvių kova ir aukos už laisvę“). Bendra veikla padėtų išvengti klaidų. Tokiam bendradarbiavimui su PLB pritartų buvę politiniai ir tremtiniai, dabar Seimo nariai Vanda Briedienė, Povilas Jakubonis, Juozas Listavičius, Balys Gajauskas, Nijolė Ambrazaitytė, Algirdas Katkus, Elvyra Kunėvičienė, Antanas Stasiškis ir Vilniaus miesto deputatai – Vytautas Žemgulyš, Liudvikas Jakimavičius, Vytautas Trinskis.

Tikimės, kad PLB supras tokio bendradarbiavimo svarbą ir pritaris mūsų minčiai.

Be to, visus tautiečius, atvykusius į Vilnių, maloniai kviečiame apsilankyti mūsų būstinėje.

Vytautas Miliauskas
Tarybos pirmininkas

ISTORIJA AR KRONIKA

Nors „Draugo“ redakcija buvo sustabdžiusi spausdinti straipsnius apie Kancios istoriją, bet laisvų skyrių dar jų atsiranda. Pasikeitimas nuomonėmis yra naudingas. Gal kiek nors nuomonė suras išeitį iš tos klampynės. Mano manymu, reikėtų atsakyti leisti tos rūšies istoriją per anksti. Dar tik keturi metai, kaip gavome nepriklausomybę. Dar ne visai baigėsi lietuvių kancios. Tos rūšies istorija turi rašyti neutralūs istorikai, o tokių Lietuvoje nėra. Turi praeiti mažiausiai keliolika ar keliasdešimt metų, kol tokią istoriją bus galima rašyti. Dabar reikia rinkti medžiagą istorijai. Surinkta medžiaga spausdinti sąsiuviniais ar knygomis, panašiai kaip LRK Bažnyčios Kronikas. Medžiaga reikia rinkti skubiai, kol tebėra gyvi nukentėję asmenys, kol dar nesunaikinti archyvai. Spaudoje jau rašoma, kad ir dabar dingsta archyvinė medžiaga. Visada atsirastų piktos valios žmonės, kurie trukdytų tą darbą. Laikas dirbti su medžiaga, todėl delsti negalima. Visas lešas reikia kreipti ne istorijai, o kronikoms. Į tą darbą reikėtų įjungti tremtinius ir politinius kalinčius. Išspausdinta medžiaga nebus, vis kur nors pasilikis pas kolektočius.

Juozas Plačas
Chicago, IL

LAIŠKAS IŠ ALIASKOS

Gegužės 28 d. į Anchorage, Alaską, iš Vilniaus atvyko keliautojas-alpinistas Vladas Vitkauskas, susiruošęs įveikti viso pasaulio žemynų aukščiausias viršūnes. Minimame žygio etape numatyta įkopti McKinley kalną vidinėje Aliaskoje. Šis 6194 metrų (20,320 pėdų) aukščiausias Šiaurės Amerikoje kalnas garsėja savo itin atšiauriomis sąlygomis. Daugelis kopusiųjų McKinley šalčius ir vėjus lygina netgi su Everesto. Tai pasivirtino ir šiomet, kai paskutinių trijų savaitų eigoje kalno slaituose žuvo keturi Pietų Korėjos alpinistai.

Ruošiamės prie kalno išvykti šiandien, jeigu bus tinkamas oras nuskristi ant Kahiltna ledyno. Iš ten prasidės žygis pėsčiomis. Nuo 3100 m (10320 pėdų) aukščio bus kopama vakariniu Buttress maršrutu. Jei sąlygos bus palankios, numatoma baigti šį žygį per dvi savaites.

Mindaugas Kuzminskas
Anchorage, Alaska

ŠIANDIENINIAI VAIKAI – LIETUVOS ATEITIS

Perskaitys reportazą „Drauge“ apie turtingos Floridos šeštadieninę mokyklą su keliolika vaikų ir Lietuvių fondo paramą jai, mintys netyčiomis nuklysta Lietuvon ir priverčia palyginti padėti bei pirmumą.

Visiems yra žinoma, kad vaikai, išaugę netinkamose sąlygose, dažnai nueina blogais keliais. Tai mes matome beveik kasdien televizijoje. Be geresnės priežiūros panašios scenos pasikartos ir Lietuvoje. Vaikų padėti Lietuvoje plačiai aprašė „Saulutės“ Indrė Tūjūnienė. Tą patį pasakoja tik ką grįžęs Našlaičių globos komiteto narys J. Kredys po plataus aplankymo globamųjų vaikų ir organizacijų. Pagal jo pateiktas žinias Lietuvoje yra apie 40,000 įvairaus amžiaus vaikų, šaukiančių pagalbos. Vietinės institucijos labai stengiasi globoti vaikus, praradusius šeimos aplinką. Dališ našlaičių atiduodama šeimoms tolimesnėi globai. Dauguma tačiau talpinama į „internatus“ bendrabučius. Sąlygos tuos internatus yra sunkios. Trūksta priemonių – nuo batų iki pietukų. Tačiau, nesant geresnių sąlygų, internatai yra vienintelė išeitis bent dalį vaikų išgelbėti iš pražūties. Šiam argumentui paremti esu priverstas panaudoti internetų vaidmenį, atlikusį Vilniaus krašte lenkų okupacijos laikotarpyje. Iš tų internetų išejo visa Vilnijos inteligentija. Visi jie su dideliu dėkingumu prisimena Lietuvos „Geležinio Vilko Fondą“, kurio dėka Švenčionių ir Vilniaus internatai buvo išlaikomi.

Trys garbingos organizacijos jau dirba lietuviukų naudai Lietuvoje. Tų organizacijų parama tegu būna mūsų pagrindinis dėmesys prie kiekvienos progos. Tegū „Drauge“ pasirodo reportažų apie „Lietuvių fondo“ paramą Lietuvos vaikams – Lietuvos ateitį. „Geležinio Vilko Fondo“ pavyzdys tikrai yra sekimas.

Dr. Edmundas Ringus
Evergreen Park, IL

DĖKOJAME, KAD ESATE

Gera žinia greitai apskriejo nedidelį Lietuvos kampeį – Radviliskio rajoną: gauta laiška iš JAV, Detroito Lietuvos dukterų draugijos narės ponia Irenos Laurinavičienės. Ji surinko ir atsuntė padėvėtų rūbų vaikams su negaliomis.

Net 150 tokių likimo nukriaušų atžalėlių auga mūsų rajone. Be vaikų yra dar 2,500 pirmos, antros, trečios grupės invalidų suaugusiųjų. Skaudu

matyti bejėgi mažylį ar senuką, kurie negali pakilti iš lovos ar vežimėlio... Mes, rajono invalidų draugijos darbuotojos, ieškome įvairiausių būdų, kaip palengvinti tokių žmonių gyvenimą. Deja, galimybių nedaug.

Todėl toks džiaugsmas sulaukti pagalbos iš kitur, ypač Jūsų, mūsų tautiečiai! Toli nuo Lietuvos atsidūrę mūsų giminių kiek išgalėdami rėmė mus, pasilikusius čia ar išblaškytus po Sibiro platybes. Padėjo materialiai, stiprino dvasiškai. Kaip kad remia ir dabar, tokių nelengvų mums ir mūsų šaliai metų. To niekada neįmanoma pamiršti ir įkainoti! Ačiū, Jums visiems, mielieji! Tegul Dievas atlygins už Jūsų nesumeluotą gerumą, jautrumą ir atjautą.

Laiminga tauta, kurios sūnūs ir dukros net iš tolimų tolimiausių toli bėdoje, rūpestyje, varge ar džiaugsmuose mintimis vis skuba pas savo tautiečius ir neapleidžia jų. Iš širdies dėkojame, kad esate tokie.

Irena Adukauskienė
Radviliskio rajonas

RIMANTO DICHAVIČIAUS PAVEIKSLAI

Gegužės 14 dienos „Draugo“ kultūrinio priedo laidoje skaitome Algimanto Kezio recenziją apie įvykusią Rimanto Dichavičiaus paveikslų parodą. Pasirodo, kad šis dailininkas jau antrą kartą Čiurlionio galerijoje. Jis čia buvo 1987 ir štai vėl 1994 metais.

Neteko matyti pirmosios parodos, bet apžiūrėjau dabartinę ir ką gi? Spalvotos fotografijos, montažai ir daugiausia dominuoja nuogos moters figūra. A. Kezys savo recenzijoje įmantriu žodžių srautu bando pateisinti gausiai rodomą nuogybę, kaip: „Remdamasis poetine laisve dailininkas komponuoja... sudėtingiausius motyvus. Jam padeda montažavimai, įpiaišymai, laisvi tapybiniai potėpiai“ ir t.t. Tikrai poetinė laisvė, tikrai laisvi tapybiniai potėpiai!

Nesvarbu kaip A. Kezys norėtų pridengti dailininko vartojamą gausią nuogybę, nesvarbu kokius įmantrius išsireiškimus jis bevartotų – nuogos moters vaizdų šioje parodoje per daug. Ar čia paslaptingumo simboliai?

Apolinaras Skopas
Cicero, IL

DRAUGAS, antradienis, 1994 m. birželio mėn. 7 d.

5

A.†A. IRENA PEMKUVIENĖ Lozaitytė

Gyveno Elgin, IL, anksčiau Sleepy Hollow, IL.
Mirė 1994 m. birželio 4 d., 9:56 val. vakaro, sulaukusi 67 metų.

Gimė Lietuvoje, Raseiniuose.
Nuliūdę liko: vyras Kazys, dukros – dr. Raminta Mastienė, žentas dr. Linas, Gaja Blūdžiuvienė, žentas Petras, Nida Jeleniauskienė, žentas dr. Raimundas; sūnus Arūnas Pemkus; anūikai: Dadija ir Paulius Blūdžiai; sesuo Pranutė Masilionienė su vyru Juozu, Lietuvoje sesuo Emilija ir brolis Stasiukas su šeimomis.

Velionė pašarvota pirmadienį, birželio 6 d. nuo 4 iki 8 v.v. ir antradienį, birželio 7 d. nuo 2 iki 8 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, birželio 8 d. Iš laidojimo namų 8:45 val. ryto bus atvežta į Šv. M. Mergelės Nekalto Prasidėjimo bažnyčią, Brighton Parke, kurioje bus aukojamos 9:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Po Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuosirdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę vyrai, dukros, sūnus, anūikai, seserys ir brolis.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus.
Tel. 312-476-2345 arba 1-800-994-7600.

A.†A. VYTAUTAS RAČKAUSKAS

Gyveno Cicero, IL.
Mirė 1994 m. balandžio 5 d., 4 val. p.p. sulaukęs 84 metų.

Gimė Lietuvoje, Kaune. Amerikoje išgyveno 41 m.
Nuliūdę liko: žmona Martha Winters, duktė Violeta Kavaliūnas, sūnus Algis, marti Patricia; anūikai: Vida Halesy, Rūta ir Edmundas Kavaliūnai, Tracey Račkauskas; proanūikai: Dovydas, Viktorija, Andriukas. Taip pat kiti gimines.

Priklaušė Korp! Neo-Lithuania.
Velionis pašarvotas antradienį, birželio 7 d. nuo 3 iki 9 v.v. Hallmark laidojimo namuose, 1446 S. 50 Ave., Cicero, IL.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, birželio 8 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atvežta į Šv. Antano parapijos bažnyčią Cicero, kurioje bus aukojamos 9:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuosirdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: žmona, duktė, sūnus, anūikai, proanūikai ir kiti gimines.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus.
Tel. 708-222-0052 arba 1-800-994-7600.

Mūsų mieliai

A.†A. VALERIJA VAITEKŪNIENĖ

mirus, liūdesy likusius: vyrą VLADĄ, dukterį DALĘ ir jos vyrą RAIMUNDĄ MIEŽELIUS, sūnų ANATOLIJŲ, vaikaičius GILANDĄ, RAIMUNDĄ, VIDĮ, LIDJĄ, LORETAJĄ ir jų šeimas, seserėtį VENĄ ir jos vyrą ALEKSĄ LAURAIČIUS, visus gimines Amerikoje ir Lietuvoje nuosirdžiai užjaučiame ir kartu su visa šeima išgyvename skaudų atskyrimą.

Genovaitė, Algis, Violeta, Eduardas, Regina, Saulius, Lina, Aleksas, Liana
Modestavičiai-Modestai

Mylimai Mamytei

A.†A. SOFIJAI MILIAUSKIENEI

mirus, reiškiam gilią užuojautą dukroms REGINAI, DANAI, ALDONAI ir BIRUTEI bei jų šeimoms.

Stefanija, Jurgis
ir Rita Juskaičiai

California

Mylimai Mamytei

A.†A. SOFIJAI MILIAUSKIENEI

mirus, reiškiam gilią užuojautą dukroms REGINAI, DANAI, ALDONAI ir BIRUTEI bei jų šeimoms.

Kostas Juskaičiai

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Anglijos Lietuvių klubo gegužinė, numatytoji birželio 19 d. Šaulių namuose Čikagoje, nukeliama į liepos 3 d. Klubas, vertindamas dienraščio „Draugo“ vaidmenį lietuviškam gyvenimui, ragina visus savo narius dalyvauti, birželio 19 d., 3 val. po pietų, Jaunimo centre įvyksiančioje „Mažosios tautinių šokių“ šventėje. Ją Čikagos ir apylinkių šokantis lietuviškas jaunimas, kartu su „Draugo“ renginių komitetu, ruošia dienraščio leidimui paremti. Bilietai gaunami „Drauge“ ir Vaznelių prekyboje.

A.a. Irena Lozaitė-Pemkuviene mirė birželio 4 d. Pašarvota Petkaus Marquette koplyčioje. Lankymas antradienį, birželio 7 d., nuo 2 val. p.p. Atsisveikinimas 7 val. vak. Laidotuvės trečiadienį, birželio 8 d.

BALFo rinkliava vokeliais prie Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios, klebonui kun. Jonui Kuzinskui leidus, bus šia tvarka: birželio 11-12 d. išdalinami vokeliai, o birželio 18-19 d. — surenkami. BALFo Čikagos skyriaus vadovybė visiems aukotojams iš anksto širdingai dėkoja.

ALTo Čikagos skyriaus valdybos ir tarybos posėdis šaukiamas birželio 10 d., penktadienį, 6 val. vakare, ALTo Centro patalpose, 6500 S. Pulaski Rd. Visi valdybos ir tarybos nariai maloniai kviečiami posėdyje dalyvauti, nes yra dar nebaigtų darbų prieš minėjimą.

Rūta Ozers ir dukrelė Julija „Žiburelio“ mokyklelėje, Lemonte kovo 28 d. Nuotr. Irenos Senkevičienės

x Tėvų Dienos šv. Mišių bei maldų novena prasidės birželio 10 d. ir tęsis iki 19 d. Marijonų koplyčioje prie „Draugo“. Ši novena skirta Švč. Jėzaus Širdies garbei, meldžiant tėvams kūno ir sielos sveikatos, sėkmės darbuose, kantrybės kančioje, gi mirusiems — amžinosios laimės. Maloniai kviečiame įsijungti į šias ypatingas mūsų maldas. Savo tėvų, vyrų, uošvių ir senelių vardus siųskite: **Marian Fathers, 6336 S. Kilbourn Ave., Chicago, IL 60629.**

(pr.)

x Paskutiniai du Antro Kai- mo pasirodymai įvyks **Lietuvių centre, Lemonte**, birželio 11 ir 12 d. Pradžią: šešt. — 7:30 v.v., sekmd. — 5:00 v.v. Rezervacijos ir kvietimai: **Seklyčia, 2711 W. 71 St., (312) 476-2655** ir **Lemonte** nuo 10:30 v.r. iki 1:00 v.p.p. kas sekmadienį. Taip pat prieš pasirodymus prie durų.

(sk)

Birželio 12 d., 1 val. p.p., bus iškilmingos pamaldos ir Sibiro tremtiniams pagerbti koplytstulpio pašventinimas lietuvių Tautinėse kapinėse (8201 S. Keane, Justice, IL). Visuomenė ir organizacijos su vėliavomis prašomos iškilmingose dalyvauti.

A.a. Vytautas Račkauskas, teisininkas, visuomenininkas, dažnas „Draugo“ ir kitos lietuviškos spaudos bendradarbis, po ilgos sunkios ligos mirė š.m. birželio 5 d. Jis buvo Cicero, Illinois gyventojas.

LB East Chicago apylinkės valdyba rengia Baisiojo birželio minėjimą birželio 12 d., 10 val. r. Minėjimas pradedamas šv. Mišiomis Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje, Gary, IN. Po Mišių parapijos salėje akademine dalis, kurioje pagrindinė kalbėtoja yra „Lietuvos Vaikų vilties“ komiteto reikalų vedėja Jūratė Budrienė, prieš tris savaites grįžusi iš Lietuvos. Kviečiame visuomenę gausiai minėjime dalyvauti.

Regina Sabaliūnienė gavo liūdną žinią iš Lietuvos, kad mirė jos vienintelis brolis Aloyzas Giniotas gegužės 31 d. sulaukęs 70 m. Jo atminimui bus atnašaujamos šv. Mišios Pal. J. Matulaičio koplyčioje šeštadienį, birželio 11 d., 8 v.v.r.t. Prasidės artimųsiu prisiminimu į savo maldose. Nuliūdę liko žmona Anele, duktė Margarita, dukraitė Agnė Kaune ir sesuo Regina Sabaliūnienė su šeima JAV.

Iš prez. Antano Smetonos minėjimo Balzeko muziejaus salėje. Programos dalyviai (iš kairės): Antanas Smetona — pianistas; Audronė Gaiziūnienė — solistė; Daiva Meilienė — programos vedėja; Ričardas Sokas — akompaniatorius.

Nuotr. Irenos Kriauciūnienės

Rima Balčiūnienė iš Palos Hills, IL, lankėsi „Drauge“ ir išgijo lietuviškų knygų už didesnę sumą. Primename, kad „Drauge“ yra nemažas pasirinkimas ne tik knygų, bet ir muzikos įrašų, lietuviškų rankdarbių bei kitų gražių, dovanoms tinkančių, smulkmenų. Atvykite ir pasižiūrėkite.

„Lietuvos aidų“ radijo programos gegužinė rengiama birželio 12 d. Šaulių salėje (2417 W. 43 St.). Programą atliks iš Lietuvos atvykę dainininkai Liucija ir Antanas Cėcėnai. Bus taip pat laimės šulyns, įvairaus maisto, šokių, groso Kosto Ramanausko orkestras. Visi kviečiami ir laukiami.

Union Pier Lietuvių draugija rengia Birželio tremimų minėjimą š.m. birželio 12 d. Gintaro vasarvietėje, Union Pier, MI; 11 val. r. bus aukojamos šv. Mišios (Michigan laiku), o po to vyksiančioje programoje pagrindinį žodį tars dr. Gediminas Balukas. Apylinkės lietuviai kviečiami minėjime dalyvauti.

Lietuvos Vyčių 36 kuopa ruošia vakariene birželio 20 d., 6:30 val.vak., M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos salėje. Visas pelnas skiriamas Šv. Kazimiero kolegijai Romoje: pirkti liturginius rūbus toje kolegijoje studijuojantiems kunigams ir klierikams iš Lietuvos. Vietas rezervuoti galima, skambinant Evelyn Ozelis — 254-7553 arba Mary Kinčius — 927-4990.

Zofija ir Juozas Kalinauskai iš Philadelphia, PA, neturėdami savo vaikų, apsiėmė paremti Lietuvos našlaičius, kad augtų dori ir naudingi žmonės Lietuvai. Z. ir J. Kalinauskai paskyrė 1,500 dol. auką dešimties našlaičių globai šeimoje. Jie pageidauja, kad vaikai ir šeimos būtų parinktos iš jų gimto Marijampolės miesto ir apylinkės. „Lietuvos našlaičių globos“ komitetas našlaičių vardu ponams Kalinauskams dėkoja. Komiteto adresas: 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.

x PLC Lemonte kviečia į Tėvo dienos pietus, birželio 12, sekmadienį, 12 val. tuoj po šv. Mišių. Karštas, šaltas bufetas, šampanas, namuose kepti tortai. Vietas užsisakyti tel. 708-985-7216. Kviečia PLC renginių komitetas.

(sk)

x TALPINTUVAI PER TRANSPAK siunčiami kas savaitę. Skubius siuntinius siunčiame AIR CARGO. Siunčiame automobilius. Pinigai pervedami doleriais. **TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.**

(sk)

PARAMA ŠVIETIMUI IR JAUNIMUI

Lietuvių fondo raštinėje, Pasaulio lietuvių centre Lemonte, ant stalo guli sukruta krūva leidinių lietuviškoms mokykloms. Šių knygų paruošimu ir spausdinimu rūpinasi LB JAV Krašto valdybos švietimo taryba, vadovaujama Reginos Kučienės. Visų šių ir daugelio kitų knygų išleidimą parėmė Lietuvių fondas. Visas jas išvardinti — sąrašas būtų per ilgas. Paminėsime tik keletą: Audros Kubiliūtės „Mįslingos kaladėlės“, 1993; Elenos Ruzgienės „Gintareliai“, 1993; ir nemažai lietuvių kalbos pratimų bei darbo knygelių.

Gegužės 9 d. Lietuvių fondo valdybos posėdyje, LF valdybos pirmininkas Stasys Baras užsiminė, kad švietimui ir jaunimui reikalingas Lietuvių fondas visada skyrė ir skirs didžiausią savo dėmesį. Rėmimas vadovėlių leidimo, yra tik dalis Lietuvių fondo finansinių įsipareigojimų. Ieškoma būdų, kaip ir toliau pritraukti į Lietuvių fondą daugiau narių, stiprinti pagrindinį kapitalą, iš kurio pajamų būtų galima ne tik tęsti šią paramą, bet dar ją ir praplesti. LF pirmininkas pažymėjo, kad šiuo metu yra baigiamas kompiuteris sudaryti lietuvišką mokyklų lankančių vaikų tėvų adresyną, pagal kurį bus išsiunčinioti tėvams anglų ir lietuvių kalba laišukai, kviečiantys, kad ir minimalių šimto dolerių įnašų įsijungti į Lietuvių fondą ir papildyti jau rėtančias eiles. Kad užtikrintų Lietuvių fondo ateitį, jaunesniosios kartos dalyvavimas jame yra būtinas. Su laišukais kartu bus pasiūti ir Ramonos Steponavičiūtės paruošti anglų ir lietuvių kalba lankstinukai, nušviečiantys Lietuvių fondą: kas jis yra ir ko jis siekia.

Posėdyje dalyvavusi LF tarybos pirm. Marija Remienė pasidalino mintimis apie dabartinius LF tarybos darbus. Didžiausi tarybai darbai šiuo metu prieš akis, tai stipendijų studentams ir paramos įvai-

riams lietuviškoms veikloms bei kultūros projektams paskirtymas. Vien tik studentų stipendijoms yra gauti 133 prašymai. Į pelno skirstymo komisiją LB Krašto valdyba šiais metais delegavo: dr. Vytautą Biečiauską, Juozą Baužį ir dr. Kestutį Kebį, o antrinku dr. Tomą Remeikį. Šiuo metu pratyboms yra grupuojami, daromos santraukos nustatyta tvarka ir jų svarstymas netrukus prasidės. LF tarybos pirmininkė pasidžiaugė, kad pavyko surasti keletą naujų Lietuvių fondo igaliotinių didesnę lietuvių apylinkėse ir tikimasi iš jų sulaukti talkos, tiek kaupiant pagrindinį kapitalą, tiek ir naujų LF narių verbavimui.

Prašymų tvarkymas yra vienas didžiųjų LF reikalų vedėjos Alės Steponavičienės šiuo metu darbų. Ji taip pat painformavo, kad iš Lietuvai skirtu milijono dolerių, paskutiniu laiku buvo išmokėta: Lietuvos leidybos centrinės spaustuovės technologijos pagerinimui 19,153 dol. ir Lietuvių kalbos fondui, pietryčių Lietuvos švietimo programai 8,540 dol.

Lietuvių fondo išdėstymas Saulius Čyvas pranešė, kad per kovo mėnesį į Lietuvių fondą įstojo septyni nauji nariai, o nuo šio metų pradžios 31 narys su 60,870 dol. įnašu.

Iš kitų pranešimų paaiškėjo, kad Lietuvių fondas yra gavęs dar keletą palikimų, kuriuos tvarko adv. Algirdas Ostis teismų nustatyta tvarka. Vaclovas Momkus papasakojo apie Lietuvių fondo knygos leidimo darbų eigą. Šiuo metu dar yra atrenkamos nuotraukos. Knyga turėtų pasiekti LF narius rudenį.

Bronius Juodelis išskėlė metinės LF spaudos konferencijos reikala. Buvo nutarta spaudos konferenciją nukelti iš pavasario į birželio mėnesį, kai po vasaros, vėl suaktyvės Lietuvių fondo veikla. Spaudos konferencija numatoma birželio 18 d., 1 val. p.p. Seklyčioje.

Dr. Vytautas Narutis išskėlė mintį, ar nevertėtų paieškoti naujų kelių, kaip pasiekti ir įtraukti į Lietuvių fondą lietuvių kilmės amerikiečius, ypač labiau pasiturinčius. Jo mintys susilaukė ir kitų atgarsio, nes iš tikrųjų yra daug lietuvių kilmės amerikiečių, kuriems Lietuvių fondo veikla nėra žinoma. Apie tokius asmenis reikėtų kaupti informaciją ir bandyti juos supažindinti su Lietuvių fondo veikla.

Šiame Lietuvių fondo valdybos posėdyje dar dalyvavo ir LF Garbės pirmininkas dr. Antanas Razma, kuris gyvai interresuojasi Lietuvių fondo veikla, ateities darbais ir naujomis idėjomis Lietuvių fondo augimui.

Juozas Kontius

PRISIMINTAS PREZ. ANTANAS SMETONA

Amerikos lietuvių tautinės sąjungos Čikagos skyriaus valdyba, pirmininkaujama Eleonoros Valiukienės, gegužės 29 d. paminėjo pirmojo Lietuvos prezidento Antano Smetonos dvigubą sukaktį — 120 metų gimimo ir 50 metų mirties.

Minėjimas pradėtas pamaldomis Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje (Marquette Parke). Mišias aukojė bažnyčios klebonas kun. Jonas Kuzinskas, giedojo parapijos choras, diriguojamas Antano Lino, ir operos solistė Audronė Gaiziūnienė, vargonuojant muzikui Ričardui Sokui.

Pažymėtinas klebono kun. Jono Kuzinsko minėjimui skirtas pamokslas, kurio metu įvertinti prezidento Antano Smetonos darbai ir atiduota didelė duoklė lietuvių tautai, siekiant nepriklausomybės, keliant švietimą, kultūrą ir ekonominę gerovę. Pamaldos užsklėstos Lietuvos himnu.

Minėjimo akademija buvo tęsiama Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus salėje. Susirinkusius pasveikino skyriaus pirm. Eleonora Valiukienė ir programai vesti pakvietė Daivą Meilienę. Sveikinimo žodį tarė gen. konsulas Vaclovas Kleiza, o paskaitą skaitė inž. Jonas Jukūnas. Kruopščiai paruoštosios paskaitoje prelegentas nusiųtė Antano Smetonos turiną gyvenimą, šakotą veiklą ir stiprią asmenybę.

Antanas Smetona gimė 1874 m. rugpjūčio 10 d. Užulėnio km., Taurėnų valsč., Ukmergės apskr., mažojo ūkininko šeimoje. Žuvo gaisre 1944 m. sausio 9 d. Clevelande, Ohio, ten ir palaidotas. Už lietuvišką veiklą Mintausios gimnazijoje ir priešišinimą rusiškai kalbėti klaseje maldą, buvo su kitais mokiniams pašalintas iš gimnazijos. Po didelių pastangų švietimo ministras leido grįžti į gimnaziją, bet A. Smetona įstojo į Petrapilio IX gimnaziją ir ją baigė 1897 m. Studijavo teisę, nes norėjo dirbti savame krašte ir tarnauti lietuviams.

Antanas Smetona, vienas žymiausių Lietuvos veikėjų, visą amžių pašventęs lietuvių tautos žmonių kultūriniam ug-

dymui. A. Smetona mokslininkas, laikraštlininkas, redaktorius, rašytojas, visuomenininkas, Vilniaus Seimo dalyvis, Valstybės tarybos pirmininkas, pirmasis ir ketvirtasis Lietuvos respublikos prezidentas. Pats A. Smetona rašė ir kiti apie jį yra parašę kritiškų atsiliepimų. A. Smetonos visas gyvenimas buvo pašventas lietuvių tautos gėrovės ugdymui ir lietuvių, kaip žmogaus iškilimui į kitų tautų lygį.

A. Smetona yra Lietuvos atgimimo ir nepriklausomo gyvenimo epochos neatskiriama ir kurianti dalis.

Meninės programos dalyje, per du pasirodymus, solistė Audronė Gaiziūnienė padainavo lietuvių rašytojų ir kompozitorių sukurtas dainas: „Mylek lietuvi“ — žodž. Maironio, muz. Šopagos, „Kur bakūzė samanota“ — Pr. Vaičiūčio, Simkaus, „Mano gimtinė“ — Maironio, Kačanausko, „Mėlynas Nemunėlis“ — Mackonio, Belazaro, „Žvaigždutė“ — Stepanausko, Dvariono, „Gimtinės dangus“ — Žilbino, Makačino. Akompanavo muzikas Ričardas Sokas.

Pianistas Antanas Smetona, prezidento Antano Smetonos vaikaitis, paskambino Čiurlionio 4 pjeses — Beethoveno „Mėnėsienos sonata“, Šopeno „Noktiurnas F-dur, opus 15, Nr. 1 ir Baladė g-moll, opus 23.

Įtarpoje programos vedėja Daiva Meilienė rašė, kaip padėkdamas Mykailačio-Putino eilėraštį „Tėvų šalis“.

Minėjimo dalyviai labai šiltais priėmė paskaitininką bei menininkus ir gausiai plojo, o rengėjai apibėrė gėlėmis. Minėjimas baigtas, visiems giedant Maironio „Lietuva brangi“.

Į šį prasmingą minėjimą atsilankė daugiau, kaip pusantro šimto žmonių ir pagerbė didįjį kovotoją, privedusį prie Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo ir savarankiško gyvenimo. Minėjimas užtruko porą valandų, o programa buvo gerai koordinuota: pamaldos, žodis, daina, muzika ir deklamacija. Ačiū rengėjams.

A. Juodvalkis

TREČIADIENIO POPIETĖJE APIE DEPRESIJĄ

Gegužės 18 d. popietė „Seklyčioje“ sutraukė daug klausytojų, nes vyresnieji ypač domisi sveikatos klausimais. Vėliau atvykusiems net pritrūko vietų. Programą vadovė Elena Sirutienė kreipėsi į susirinkusius trumpu pasveikinimu ir pristatė šios dienos prelegentą, visiems žinomą dr. Antaną Razmą. Jo paskaitos tema — „Kaip apsisaugoti nuo depresijos“.

Yra dvi protinių ligų rūšys, tai šizofrenija ir depresija. Depresiją pergyvena apie 10% visų žmonių: mokslininkai, inteligentai ir paprasti žmonės. Ji pasireiškia giliu liūdesiu, užsidarymu nuo kitų, nemiga. Yra keletas jos atsiradimo priežasčių, pvz., liūdesys, mirus mylimam asmeniui, koks didelis gyvenimo nepasisekimas ir kt. Jeigu liūdesimas užsitęsia ilgą laiką ir prislegtas net nebepastebimas iš lovos — tai jau aiškus depresijos atvejis, reikalingas gydymo, nes kitaip gali priversti prie savizudybės. Kartais moterys po gimdymo patenka į depresiją, tai įvyksta gal dėl hormonų pasikeitimo. Depresijai gydyti dabar esama įvairių vaistų.

Po to buvo rodoma vaizdojuostė, kurioje matėme depresijos apimtus jaunos, senus ir net vaikų amžiaus žmones ir jų gy-

dytojus, kurie tyrė depresiją ir teikė patarimus. Seni žmonės, pergyvendami depresiją, kartais pajunta skausmus krūtineje. Daugiausia jie pergyvena dėl artimųjų mirties. Kovoti su depresija reikia ne tik vaistais, bet stengtis įsijungti į įdresnį gyvenimą, nebūti vienam, išsikalbėti su artimais draugais, atveriant jiems savo problemas.

Buvo parodyta ir kita vaizdojuostė, vaizduojanti sunkesnę depresijos formą, kai pacientas visai negali užmigti, susikoncentruoti dėl beviltiškos nuotikos. Tas tęsiasi ilgesnį laiką, kartais pergyvena kaltes jausmą. Depresija ima kontroliuoti ir kūną, ir protą. Tokiu atveju reikia gydyti kelias skirtingais būdais. Čia gali padėti ne tik vaistai, bet ir dieta. Nereikia gedytis, esant depresijai, bet kreiptis į savo asmeninį gydytoją, o sunkesniais atvejais — į psichiatrą. Depresija gali atsirasti dėl paveldėjimo ar dėl kūno cheminių priežasčių. Tad ir vaistai gali būti įvairūs. Tik nereikia uždelsti. Po to dr. A. Razma atsakė į iškilusius klausimus. Paskaita visiems patiko, o programą vadovė E. Sirutienė dėkojo prelegentui už puikią paskaitą ir kvietė visus pasilikti pietų. Kitam trečiadieniui numatyta dainų popietė su muz. F. Strolia.

Apol. P. Bagdonas

• „Draugas“ reikalingas paramos ir naujų prenumeratorių!

Auka steigiamam „Draugo“ paramos fondui — yra lietuvių laidas ateities kartoms.

Cekius rašyti:

DRAUGAS FOUNDATION
4545 W. 63rd St., Chicago, IL, 60629

Aukos yra nurašomos nuo Federalinio mokesčio.